

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконав: студент II курсу, групи 672-1
денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Лучик Ольга Петрівна _____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Кучерівська Софія Степанівна

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

Чернівці – 2024

АНОТАЦІЯ

Лучик О. П. Фінансовий аналіз як метод прийняття управлінських рішень. Рукопис. Дипломна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження теорії і практики проведення фінансового аналізу підприємства. Досліджено економічний зміст проведення фінансового аналізу для прийняття управлінських рішень. Проведена оцінка стану підприємства та його конкурентноздатності, досліджено діяльність підприємства АТ «Імпульс». Запропоновані шляхи підвищення модернізації підприємства, оптимізації діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансовий аналіз, оцінка підприємства, методи фінансового аналізу, управління, конкурентоспроможність, ефективність, прибутковість.

ANNOTATION

Luchik O. P. Financial analysis as a method of making managerial decisions. Manuscript. Diploma work for obtaining the second (master's) level of higher education in the specialty 072 "Finance, banking, insurance and stock market". Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

The qualification work studies the theory and practice of conducting financial analysis of an enterprise. The economic content of conducting financial analysis for making managerial decisions is studied. The state of the enterprise and its competitiveness are assessed, the activities of the enterprise JSC "Impulse" are studied. Ways of increasing the modernization of the enterprise, optimizing the activities of the enterprise are proposed.

Key words: financial analysis, enterprise valuation, financial analysis methods, management, competitiveness, efficiency, profitability.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання чужих ідей, результатів і текстів наукових досліджень мають посилання на відповідне джерело.

_____ О. П. Лучик

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ	7
1.1 Суть та значення фінансового аналізу в управлінні.....	7
1.2. Основні методи та інструменти фінансового аналізу	12
1.3. Історичний розвиток та теоретичні підходи до фінансового аналізу.....	21
Висновки до розділу 1	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ПІДПРИЄМСТВА АТ «ІМПУЛЬС»	31
2.1. Загальна характеристика підприємства АТ «Імпульс»	31
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства АТ «Імпульс»	37
2.3. Фінансовий менеджер як основний виконавець фінансового аналізу на підприємстві АТ «Імпульс»	48
Висновки до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3. РОЗВИТОК МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	54
3.1. Перспективи і напрями розвитку фінансового аналізу в умовах цифрової економіки	54
3.2. Особливості здійснення фінансового аналізу звітності, сформованої за МСФЗ.....	58
3.3. Напрями вдосконалення роботи фінансової служби АТ «Імпульс»	65
Висновки до розділу 3	72
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78

ВСТУП

Актуальність тематики дослідження роботи. Фінансовий аналіз є ключовим елементом системи управління підприємством. У сучасних умовах глобалізації, цифрових технологій та зростаючої конкуренції ефективно фінансове управління стає вирішальним фактором для забезпечення стабільності та розвитку компанії. Завдяки фінансовому аналізу можна оцінити актуальний стан підприємства, виявити його сильні та слабкі сторони, а також визначити основні ризики і знайти способи їх мінімізації.

Особливо важливим є застосування фінансового аналізу в умовах невизначеності та нестабільності на ринку. Зміни в зовнішньому середовищі, такі як підвищення цін на ресурси, зміни в податковій політиці або економічні кризи, вимагають від підприємств швидкого реагування. У таких ситуаціях фінансовий аналіз стає не лише інструментом для оцінки результатів минулої діяльності, а й потужним засобом для прогнозування, планування та ухвалення стратегічних і тактичних рішень.

Крім того, застосування сучасних інформаційних технологій значно розширює можливості фінансового аналізу, що дозволяє обробляти великі обсяги даних, виконувати більш точні прогнози та моделювати фінансові процеси. Актуальність цієї теми обумовлена потребою забезпечення конкурентоспроможності підприємств у умовах глобальних викликів, що робить фінансовий аналіз важливою складовою ефективного управління.

Також слід підкреслити, що управлінські рішення, засновані на результатах фінансового аналізу, є гарантією ефективного використання ресурсів, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення стабільного розвитку підприємства. Тому дослідження фінансового аналізу як інструменту для прийняття управлінських рішень є надзвичайно важливим.

Огляд літературних джерел з тематики дослідження. Питання фінансового аналізу активно досліджуються як українськими, так і зарубіжними науковцями. Серед відомих авторів, які висвітлювали різні

аспекти цієї тематики, варто відзначити Л.О. Лахтіонову, М.Р. Лучко, І.О. Школьника та багатьох інших. Їхні роботи є важливим джерелом теоретичних знань і практичних підходів до проведення фінансового аналізу та його використання в управлінні підприємством.

Мета і завдання дослідження. Метою даної кваліфікаційної роботи є дослідження фінансового аналізу як інструменту підтримки управлінських рішень, розкриття його теоретичних основ, методологічних аспектів та практичної цінності для забезпечення стабільного розвитку підприємства.

Завданнями даного дослідження виступили:

- дослідження теоретичних основ фінансового аналізу, розкрити його зміст, роль та функції в управлінні для управління підприємством.
- дослідити основні методи, інструменти та показники, що використовуються під час проведення фінансового аналізу.
- аналіз стану підприємства АТ «Імпульс».
- дослідження впливу фінансового аналізу на прийняття управлінських рішень на підприємстві АТ «Імпульс».

Об'єкт і предмет дослідження цієї кваліфікаційної роботи є фінансово-економічна діяльність підприємства .

Предметом дослідження є процеси використання фінансового аналізу для прийняття управлінських рішень.

Методи дослідження. У процесі дослідження застосовувались наступні методи: аналіз літературних джерел для вивчення теоретичних основ фінансового аналізу, метод фінансових коефіцієнтів для оцінки ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості підприємств, статистичний метод для аналізу тенденцій змін у фінансових показниках, порівняльний метод для співставлення фінансових показників досліджуваного підприємства з конкурентами або галузевими стандартами, методи прогнозування для оцінки перспектив діяльності підприємства на основі аналізу фінансових показників.

Інформаційна база кваліфікаційної роботи: Інформаційною базою роботи є фінансова звітність підприємств, аналітичні звіти, наукові публікації

українських та зарубіжних авторів, нормативно-правові акти України, що регулюють фінансову діяльність.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі розкрито теоретичні основи фінансового аналізу, його зміст, методи та інструменти. У другому розділі проведено аналіз фінансового стану підприємства АТ «Імпульс» та оцінено його основні показники та їх динаміку. У третьому розділі представлено пропозиції щодо вдосконалення застосування фінансового аналізу для прийняття управлінських рішень підприємства АТ «Імпульс».

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ

1.1 Суть та значення фінансового аналізу в управлінні

Фінансовий аналіз – це невідємна частина для ефективного управління будь-яким підприємством. Метою проведення фінансового аналізу є забезпечення оцінки фінансового стану підприємства та розроблення стратегії для досягнення поставлених цілей. Також фінансовий аналіз є потужним інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Його проведення дозволяє виявити сильні та слабкі сторони компанії, оцінити ризики і можливості та розробити ефективні стратегії для її розвитку.

Визначення фінансового аналізу розкажує що його проведення є «комплексним вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності» [15].

Багато науковців досліджували питання фінансового аналізу та яку роль він відіграє в управлінні суб'єкта господарювання. Однією з тих хто досліджував дане питання є Лахтіонова Л.О вона у свої дослідженнях навела багато підходів до визначень терміну фінансового аналізу:

«Фінансовий аналіз – зовнішній та внутрішній аналіз результатів діяльності та фінансового стану підприємства, фінансових відносин, сукупності фінансових ресурсів та їх потоків у єдиному виробничо-торговельному процесі» [15].

«Фінансовий аналіз – один з інструментів дослідження ринку і забезпечення конкурентоспроможності підприємства, за допомогою якого відбувається раціональний розподіл матеріальних, трудових і фінансових ресурсів» [15].

«Фінансовий аналіз – система способів нагромадження, опрацювання, трансформації та використання інформації фінансового характеру з метою забезпечення життєдіяльності суб'єкта господарювання» [15].

Щодо інших дослідників таких як Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека О.В., Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І. вони у своїх роботах теж наводять терміни для визначення даного терміну:

«Фінансовий аналіз – це система взаємопов'язаних методів обробки фінансової інформації підприємства, спрямованих на визначення фінансових ресурсів та джерел їх формування з метою прийняття оптимального управлінського рішення» [15] - Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека О.В.

«Фінансовий аналіз – це метод оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на основі його бухгалтерської звітності» [15] – зазначають Лучко М.Р., Жукевич С.М., Фаріон А.І.

Визначення фінансового аналізу також зазначає його зміст та цільовий напрям, який « ... полягає в оцінюванні результатів діяльності та фінансового стану господарюючого суб'єкта, у виявленні можливостей підвищення ефективності його функціонування за допомогою раціональної фінансової політики» [15] – зазначає Лахтіонова Л.О

Головною характеристикою фінансового аналізу є розміщення коштів і джерел підприємства та їх формування та фінансовою стійкістю, а також базується на даних бухгалтерської звітності. Основними його показники є:

- наявність власних обігових коштів;
- ефективне використання кредитів наданих банками та забезпеченість основними засобами;
- стан запасів для безперервної роботи на підприємстві ;
- визначення та прогнозування основних показників фінансової стійкості підприємства та його ліквідності і платоспроможності;
- обіг оборотних коштів.

Фінансовий аналіз є однією з частин загального (повного) аналізу господарської діяльності, що складається з взаємопов'язаних розділів:

управлінського аналізу та фінансового аналізу. Він є основою для управління фінансами підприємства та вирішує питання поточного руху фінансових ресурсів, питанням формування їх та використання, плануванням діяльності підприємства в короткостроковій та довгостроковій перспективі. Якщо узагальнити він буде включати три головних напрямки:

- визначення фінансових вимог бізнесу: складання детального плану, який визначає необхідні фінансові ресурси для досягнення поставлених цілей.
- управління грошовими потоками: розробкою стратегії ефективного використання та залучення коштів, включаючи аналіз різних джерел фінансування (банківські кредити, внутрішні резерви, емісія цінних паперів) та оптимізацію витрат.
- впровадження відкритої системи обліку: створення такої системи фінансової звітності, що могла б забезпечити достовірність фінансового стану та дає змогу проводити постійний фінансовий моніторинг діяльності суб'єкта.

Розглянемо, чому фінансовий аналіз є важливим інструментом для бізнесу:

- по-перше, він допомагає зрозуміти, наскільки добре працює компанія з фінансової точки зору. За допомогою різних показників можна побачити, чи здатна компанія вчасно платити за своїми зобов'язаннями та наскільки ефективно використовує свої ресурси.
- по-друге, такий аналіз дозволяє завчасно помітити можливі проблеми та загрози для бізнесу. Наприклад, можна оцінити, наскільки ризиковано вкладати кошти в той чи інший проект.
- по-третє, результати аналізу стають основою для планування майбутнього розвитку компанії. Керівництво може краще розподілити наявні ресурси та визначити пріоритетні напрямки роботи.

Також фінансовий аналіз допомагає перевірити, чи виконуються заплановані показники та чи були правильними прийняті рішення. Загалом, це дає повну картину фінансового стану компанії - її переваг та недоліків, що

дозволяє приймати зважені управлінські рішення на основі реальних даних. Є декілька основних способів для оцінки ефективності та виявлення сильних та слабких сторін під час проведення фінансового аналізу наведені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1.

Основні способи оцінки ефективності та виявлення сильних та слабких сторін

Спосіб	Інструмент
Коефіцієнтний аналіз	- коефіцієнт ліквідності - коефіцієнт фінансової стійкості - коефіцієнт рентабельності - коефіцієнт оборотності
Порівняльний аналіз	- проведення порівняння показників свого підприємства зі своїми конкурентами або порівняти з середніми в галузі в якій працює підприємство - здійснення порівняння власного підприємства в даний момент з показниками попередніх періодів, щоб побачити напрям його розвитку
Аналіз фінансової звітності	- баланс - звіт про фінансові результати - звіт про рух грошових коштів
Аналіз прийняття управлінських рішень	- бюджетний аналіз - аналіз рентабельності окремих видів продукції або послуг - аналіз ефективності інвестиційних проектів

Також, важливою частиною фінансового аналізу є контроль за фінансовим станом суб'єкта господарювання, тому що він допомагає менеджерам підприємства своєчасно виявити проблеми та прийняти рішення для її усунення.

Щодо видів аналізу фінансового стану підприємства поділяють на зовнішній та внутрішній. Їхня відмінність можна побачити в змісті їхнього змісті, вона полягає у відмінностях інформаційного забезпечення та завдання, на які спрямовані дані види аналізу. Особливістю зовнішнього є орієнтованість звітності підприємства на зовнішнього користувача, та їх кількість, для різних цілей і інтересів суб'єктів аналізу, та зробити дані максимально відкритими для аналізу зовнішніх користувачів. Щодо особливості внутрішнього аналізу, то він є орієнтований на внутрішнього користувача, який аналізує та оцінює стан

підприємства, його тенденції до змін, визначає його сильні та слабкі сторони для ефективного функціонування підприємства на рис.1.1

Види фінансового аналізу

Зовнішній

- аналіз абсолютних показників прибутку;
- аналіз показників рентабельності;
- аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу;
- аналіз ефективності використання залученого капіталу;
- економічна діагностика фінансового стану підприємства.

Внутрішній

- аналіз майна (капіталу) підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- оцінка ділової активності підприємства;
- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають;
- аналіз кредитоспроможності підприємства;
- оцінка використання майна та вкладеного капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз самоокупності підприємства.

Рис.1.1 Види фінансового аналізу [35]

Завданням зовнішнього аналізу є: проведення оцінки майна підприємства, проведення аналізів фінансової стійкості, платоспроможності, ефективності його капіталу згідно формам фінансової звітності. Внутрішній (або як його ще називають управлінський) аналіз глибше досліджує причини сформованого фінансового стану, наскільки ефективно використовується кошти, взаємозв'язок показників об'єму виробництва, собівартості товару чи послуг та

його прибутки. Внутрішній аналіз має у використанні комплекс економічної інформації, використовується керівництвом. Проведення даного аналізу може реально оцінити стан підприємства, детальніше дослідити структуру собівартості і реалізації не тільки загалом, але й собівартість окремих її видів, комерційні і управлінських витрат та вивчити характер посадових осіб за дотриманням бізнес-плану. Результати цього аналізу не підлягають для публічного розголошення, тобто вони є комерційною таємницею. Внутрішній фінансовий аналіз не лише спирається на фінансову звітність, але також використовує дані з інших джерел системного бухгалтерського обліку, інформацію про технічну підготовку виробництва, а також нормативні та планові показники.

Фінансовий аналіз є важливим інструментом для управління підприємством, який дозволяє оцінити його фінансовий стан, виявити сильні та слабкі сторони, визначити ризики й можливості для розвитку. Він слугує основою для обґрунтованих управлінських рішень, сприяє оптимізації ресурсів і підвищенню ефективності роботи. Завдяки застосуванню фінансових показників, таких як ліквідність, рентабельність, фінансова стійкість, та використанню методів зовнішнього і внутрішнього аналізу, підприємство може своєчасно реагувати на зміни ринку та забезпечувати стабільне функціонування і розвиток.

1.2. Основні методи та інструменти фінансового аналізу

У сучасному бізнесі фінансовий аналіз є ключовим інструментом для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. За допомогою різних аналітичних методів керівники організацій можуть оцінити поточний фінансовий стан, спрогнозувати майбутні результати та розробити стратегії для досягнення намічених цілей. Методи фінансового аналізу допомагають виявити резерви підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізації витрат і

забезпечення сталого зростання підприємства. Далі ми розглянемо основні методи фінансового аналізу та їхню класифікацію.

Існує безліч класифікацій методів фінансового аналізу, де на першому рівні виділяють формалізовані та неформалізовані методи, як показано в таблиці 1.2

Таблиця 1.2

Класифікація методів фінансового аналізу першого рівня [19]

Перший рівень класифікації	Другий рівень класифікації	Характеристика
Неформалізовані методи	- Експертні оцінки - Сценарії - Психологічні - Морфологічні - Порівняння - Побудова систем показників - Побудова аналітичних таблиць	Грунтуються на описі процедур на логічному рівні без жорстких формул. Залежність від інтуїції, досвіду та знань аналітика. Застосування суб'єктивне.
Формалізовані методи	- Статистичні - Бухгалтерські - Економіко-математичні	Використовують суворі аналітичні залежності, поділяються на підвиди для більш глибокого аналізу.

Варто докладніше зупинитись на формалізованих методах. До статистичних методів фінансового аналізу належать порівняння, індексний метод, ланцюгові підстановки, елімінація, графічний та табличний методи, а також лави динаміки. Метод порівняння дозволяє оцінити діяльність компанії, виявляючи відхилення від запланованих показників. Індексний метод допомагає аналізувати складні процеси, а ланцюгові підстановки оцінювати вплив окремих факторів на підсумковий результат. Елімінація виділяє дію одного чинника на узагальнюючі показники, графічний метод візуалізує господарські процеси, а табличний наочно подає результати аналізу. Ряди динаміки показують зміни величин у часі, що допомагає визначити напрями змін та тенденції. Всі ці методи забезпечують комплексний підхід до фінансового аналізу, що дозволяє обґрунтовано приймати управлінські рішення.

Також розглянемо якісні та кількісні методи аналізу, згідно з другим рівнем класифікації, які аналогічні формалізованим та неформалізованим методам фінансового аналізу, та звернемо увагу на їх характеристики, представлені в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3.

Характеристика якісних та кількісних методів [19]

Класифікація другого рівня	Метод	Характеристика
Якісні методи	- Експертні оцінки - Розробка сценаріїв - Мозковий штурм - Ділові ігри	Дозволяють зробити висновки про фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, інвестиційний потенціал та кредитоспроможність. Часто використовуються в стратегічному аналізі.
Кількісні методи	- Статистичні - Бухгалтерські (подвійний запис, балансовий метод) - Економіко-математичні	Забезпечують оцінку факторів впливу, розрахунок регресій, оптимізацію фінансових рішень, кількісну оцінку впливу змін на результати.

Також розглянемо якісні та кількісні методи аналізу, згідно з другим рівнем класифікації, які аналогічні формалізованим та неформалізованим методам фінансового аналізу, та звернемо увагу на їх характеристики, представлені в таблиці 1.3. Існує безліч різних прийомів для проведення фінансового аналізу, проте основними з них виділяються п'ять:

- Горизонтальний (трендовий) аналіз
- Вертикальний аналіз
- Порівняльний аналіз
- Метод фінансових коефіцієнтів
- Факторний аналіз

Горизонтальний (трендовий) аналіз фокусується на вивченні динаміки окремих фінансових показників з часом.

- порівняння фінансових показників звітної періоду з показниками попереднього періоду (наприклад, з показниками попередньої декади, місяця, кварталу);
- порівняння фінансових показників звітності з параметрами аналогічного періоду минулого року (наприклад другого кварталу поточного року з аналогічними показниками другого кварталу минулого року). Ця форма використовується на підприємствах з вираженою сезонністю;
- порівняння фінансових показників за низку попередніх періодів. Мета такого аналізу – виявлення тенденцій зміни окремих показників, що характеризують результати фінансової діяльності підприємства.

Вертикальний (структурний) аналіз є процес визначення структури підсумкових показників з виявленням впливу кожного елемента звітності на загальний результат. У результаті аналізу розраховується частка окремих структурних компонентів фінансових показників. У фінансовому аналізі найбільш поширеними формами вертикального (структурного) аналізу є:

- аналіз структури активів. Під час цього аналізу визначається співвідношення (частка) оборотних і необоротних активів; структура використаних оборотних активів; склад необоротних активів; класифікація активів підприємства за рівнем ліквідності; аналіз інвестиційного портфеля та інші важливі аспекти.
- аналіз структури капіталу охоплює вивчення складу власного та позикового капіталу; структуру використаного власного капіталу; класифікацію позикового капіталу за його видами; а також склад позикового капіталу за термінами зобов'язань.
- аналіз структури виручки від продажу вимагає, щоб звіт про фінансові результати був поданий у зручному для аналізу форматі, оскільки кожен пункт звіту співвідноситься з обсягом реалізації. Зазвичай товарообіг впливає на всі статті витрат, що дозволяє оцінити співвідношення витрат підприємства до обсягів реалізації.

- аналіз структурний аналіз грошових потоків передбачає структурування потоків від операційної (виробничої), фінансової та інвестиційної діяльності, кожна з яких може бути додатково розбита на окремі елементи.

Порівняльний (просторовий) аналіз заснований на порівнянні значень окремих груп схожих фінансових показників один з одним. В процесі проведення даного аналізу розраховується величина абсолютних і відносних відхилень порівнюваних показників. У фінансовому аналізі найбільш поширеними є такі форми порівняльного аналізу:

- порівняльний аналіз фінансових показників підприємства з середніми показниками по галузі. Цей аналіз дозволяє виявити, що для підвищення ефективності основні результати фінансової діяльності підприємства відрізняються від середньогалузевих;
- порівняльний аналіз фінансових показників підприємства та його конкурентів. У процесі цього аналізу виявляються слабкі місця в роботі компанії, що допомагає розробити заходи для підвищення її конкурентоспроможності;
- порівняльний аналіз фінансових показників окремих підрозділів і відділів підприємства. Цей аналіз здійснюється в рамках центру економічної відповідальності, з метою оцінки ефективності фінансової діяльності.
- порівняльне дослідження бухгалтерських та планових (нормативних) фінансових показників. У процесі цього дослідження визначається рівень відхилення фактичних показників від запланованих (нормативних), а також виявляються причини цих відхилень, що є корисним для подальшої фінансової діяльності.

Аналіз фінансових показників (коефіцієнтів) ґрунтується на обчисленні співвідношення між різними абсолютними показниками. Фінансовий фактор є відносною характеристикою, що дає змогу порівнювати результати роботи різних компаній, не зважаючи на кількісні параметри абсолютних показників у

певних часових рамках. У ході такого аналізу виявляються різні відносні показники, які відображають окремі аспекти фінансової діяльності.

З точки зору кругообігу грошових коштів, аналіз поточної діяльності підприємства являє собою процес безперервного перетворення одного виду активів в інший вид активів, як показано на рис.1.2

... → Кошти → Сировина на складі → Незавершене виробництво → Готова продукція → Кошти в розрахунках → Кошти → ...

Рис 1.2 Кругообігу коштів у діяльності будь-якого підприємства [19]

Ефективність сучасної фінансово-господарської діяльності можна визначити через тривалість операційного циклу, що залежить від швидкості обігу коштів у різних активах. При однакових умовах, підвищення швидкості обігу свідчить про зростання ефективності.

Аналіз ліквідності, що входить до цієї категорії показників, дає змогу оцінити, наскільки підприємство здатне виконувати свої поточні зобов'язання. Для обчислення цих показників використовується співвідношення між поточними активами (оборотними коштами) та короткостроковою кредиторською заборгованістю. Цей аналіз дозволяє з'ясувати, чи має підприємство достатньо оборотних коштів для розрахунків з кредиторами за поточними операціями. Оскільки різні типи оборотних активів мають різний рівень ліквідності (здатності швидко перетворюватися на абсолютно ліквідні активи), розраховуються кілька ліквідних коефіцієнтів.

Аналіз фінансової стійкості дозволяє оцінити структуру джерел фінансування та їх динаміку. У цьому аналізі враховуються різні аспекти джерел коштів, такі як рівень собівартості, доступність, надійність, ризик та інші фактори.

Що стосується аналізу рентабельності, то він включає показники, які слугують для оцінки загальної ефективності інвестицій у компанію. На відміну

від інших груп показників, тут не акцентується увага на конкретних активах, а розглядається рентабельність капіталу в цілому. Основними показниками є рентабельність авансованого капіталу та рентабельність власного капіталу.

У процесі оцінки стану та діяльності на ринку капіталів здійснюються просторово-часові порівняння показників, які відображають позицію компанії на ринку цінних паперів, таких як дивідендний дохід, прибуток на акцію, ціна акції тощо. Цей аспект аналізу зазвичай проводиться в компаніях, що зареєстровані на фондових біржах і реалізують свої акції на цих платформах. Будь-яка компанія, яка має тимчасово вільні кошти і бажає інвестувати їх у цінні папери, також звертає увагу на показники цієї категорії.

Необхідно підкреслити, що процедурна частина методології аналізу фінансово-економічної діяльності регулюється рядом основних принципів:

- системність;
- комплексність;
- єдність інформаційної бази;
- суттєвість;
- узгодженість аналітичних процедур;
- сумісність результатів;
- цілеспрямованість.

Для здійснення ефективного фінансового аналізу діяльності підприємства важливо створити систему послідовних дій, що базується на спільних принципах, які об'єднують усі елементи системи та забезпечують надання найбільш актуальної інформації для визначеного кола користувачів.

Не менш значущою складовою управлінського процесу є інструменти фінансового аналізу, оскільки жодне підприємство не може функціонувати без їх застосування. Ці інструменти виконують важливу роль у спостереженні та управлінні фінансовим станом організації. Вони надають можливість:

- оцінювати актуальний фінансовий стан компанії
- виявляти потенційні можливості для зростання
- коригувати стратегії у відповідь на зміни на ринку

- підвищувати ефективність операційної діяльності
- оптимізувати прибутковість

Інструменти фінансового аналізу представляють собою спеціалізовані методи оцінки фінансових звітів та показників, які сприяють моніторингу грошових потоків та їх економічного впливу на діяльність підприємства. Їх використання є надзвичайно важливим для стабільного розвитку бізнесу.

Менеджери, фінансова аналітика та інші фактори, які займаються управлінням корпоративними фінансами, використовуються для розробки цих методів для загального аналізу фінансової ситуації. Для того щоб мати можливість брати участь в реалізації ефективних управлінських рішень компанії, вона спрямована на здійснення фінансових демонстрацій і розвиток компанії.

Найпоширеніші інструменти фінансового аналізу:

- загальні відомості
- порівняльна фінансова звітність
- бенчмаркінг

На сучасному конкурентному ринку важливо контролювати продуктивність своєї організації та конкурентів, щоб підтримувати ефективність бізнесу та процвітання на цьому ринку.

Розглянемо інструмент, відомий як загальні відомості, який є першим етапом фінансового аналізу. На ринку існують компанії різних розмірів і структур. Для їх порівняння важливо підготувати фінансові звіти в абсолютних значеннях, включаючи всі необхідні деталі. Загальноприйнятим методом представлення фінансових даних для порівняння є формат у відсотках.

Організація повинна підготувати основні фінансові звіти, такі як звіт про фінансовий стан, баланс та звіт про рух грошових коштів. Це дозволить детально розкрити всі статті для внутрішнього або зовнішнього аналізу в порівнянні з аналогічними показниками інших компаній у відсотковому вираженні. Наприклад, баланс може відображати загальну базу активів. Звіт про прибутки та збитки може включати базовий рівень чистих продажів, а звіт

про рух грошових коштів може базуватися на загальному рівні грошових потоків.

Що стосується порівняльної фінансової звітності, вона застосовується в горизонтальному аналізі або аналізі трендів. Це дозволяє вивчати зміни, що відбуваються в різних елементах фінансової звітності протягом певного періоду, а також визначати, який з цих елементів має найбільший вплив. Таку звітність можна представляти як у валютному, так і в процентному форматі.

Горизонтальний аналіз дозволяє зручно порівнювати періодичні дані як у числовому, так і в процентному вираженні.

Порівняльна фінансова звітність має ряд переваг, таких як легкість у порівнянні, можливість спостереження за тенденціями, періодична оцінка ефективності тощо. Проте вона також має свої недоліки, серед яких ігнорування впливу інфляції, можливість маніпуляцій з фінансовою інформацією, а також використання різних методів бухгалтерського обліку різними підприємствами.

Бенчмаркінг — це процес, який полягає у зіставленні фактичних результатів з цілями, визначеними керівництвом. Він також включає порівняння з найкращими практиками та прагнення досягти аналогічного рівня.

У цьому процесі слід виконати такі етапи:

1. Вибрати область, що потребує вдосконалення.
2. Визначити ключові показники для порівняння (тригери).
3. Намагатися встановити вищий стандарт або використовувати галузеві норми як орієнтир.
4. Регулярно оцінювати результати та вимірювати тригери.
5. Перевірити, чи були досягнуті поставлені цілі; у разі невдачі провести аналіз відхилень.
6. Якщо мета досягнута, прагнути встановити ще вищий стандарт.

Для бенчмаркінгу можна застосовувати різні коефіцієнти, матриці операційної маржі та інші показники. Наприклад, є можливість порівняти свою

операційну маржу з середніми показниками в галузі та прагнути до покращення своїх результатів.

Бенчмаркінг слід розглядати як інструмент, що сприяє вдосконаленню, орієнтуючись на потреби клієнтів та внутрішні аспекти організації. Це практика, яка вимагає скромності, щоб визнати, що інші можуть робити щось краще, і мудрості, щоб навчитися від них і перевершити їх досягнення.

Таким чином, у сучасному конкурентному середовищі надзвичайно важливо контролювати продуктивність як власної організації, так і її конкурентів, оскільки це сприяє підтримці та покращенню бізнес-ефективності. Існує безліч інструментів для фінансового аналізу, які можна використовувати в залежності від конкретних потреб. Крім того, організації, враховуючи свої специфічні умови, розробляють різноманітні внутрішні інструменти для моніторингу своїх вимог.

1.3. Історичний розвиток та теоретичні підходи до фінансового аналізу

Фінансовий аналіз має глибоке коріння в історії, що бере початок з найдавніших етапів людства. Його зародження можна відслідкувати ще у ранніх культурах Месопотамії та Єгипту, де на глиняних табличках записували фінансові операції та власність. У часи Ренесансу бухгалтерські методи почали розвиватися, поволі набуваючи стандартизованих форм. Це стало основою для впровадження системи подвійного обліку, яка поклала початок фінансовому аналізу.

Тим хто розпочав систему економічного аналізу, який є складовою бухгалтерського обліку потрібно вважати француза Жака Саварі (1622–1690), відповідно він впровадив поняття синтетичного й аналітичного обліку (також його вважають першим хто започаткував поняття управлінського обліку та відповідно наук в яких на меті є управління підприємством). Розвиток, становлення та використання економічного аналізу відбувався не тільки у Франції, а у інших країнах. Одним з них є італієць А. Ді Піетро, який

зауважував на методології порівняння послідовних бюджетних асигнувань із фактичними витратами, а вчений Б. Вентурі відзначився побудовою і аналізом динаміки показників господарської діяльності підприємства.

У XIX столітті економічний аналіз набув нових масштабів завдяки розвитку інформаційних технологій та статистичних методів. Поява комп'ютерних систем обліку та аналітики дозволила обробляти великі обсяги даних, що значно підвищило точність та оперативність фінансового аналізу. Компанії змогли не лише оцінювати свою ефективність, але й здійснювати прогнозування на основі історичних даних та тенденцій ринку. Крім того, у цей період виникли нові фінансові інструменти, такі як деривативи, що ускладнили аналіз ризиків і повернення інвестицій. Це зумовило появу нових підходів до управлінського аналізу, де акцент почав ставитися не тільки на минулі результати, але й на стратегічне планування та оцінку ризиків. Сучасні підприємства активно використовують різноманітні аналітичні інструменти, включаючи бізнес-аналітику та машинне навчання, щоб отримати конкурентні переваги на ринку. Цей розвиток знаменує нову еру в економічному аналізі, яка зосереджена на даних та їхньому розумінні в контексті прийняття управлінських рішень.

Наприкінці XIX - початку XX століть балансознавство (попередник бухгалтерського обліку, розробником балансознавства є Джузеппе Чербоні) стало важливим інструментом для фінансового управління підприємствами. Одним з ключових аспектів цього процесу було зосередження на вивченні взаємозв'язків між різними елементами балансу. На той момент було створено декілька напрямів: економічний, юридичний, балансовий.

Економічний аналіз, зокрема, допомагав підприємствам оцінювати свої фінансові результати та приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій. Прогрес у цій галузі було б неможливо уявити без зусиль експертів, які формували базу для сучасних методів фінансового аналізу. (дослідники Й. Шер, П. Герстнер та Ф. Ляйтнер.)

Юридичний аналіз балансу, який був особливо цікавим для практикуючих бухгалтерів і юристів, став важливим елементом у забезпеченні законності фінансових операцій. Систематизація та узагальнення правових норм, пов'язаних зі складанням та перевіркою балансу, сприяло формуванню чітких стандартів, що було необхідно для захисту інтересів усіх учасників господарських відносин. (дослідники Р. Байгель, Е. Ремер, К. Порциг та інші науковці)

Важливим аспектом третього напрямку стало поширення знань про баланс серед різних груп користувачів, від малих підприємств до великих корпорацій. Це знання допомагало зрозуміти фінансовий стан та перспективи розвитку підприємств, що, в свою чергу, підвищувало їх конкурентоспроможність на ринку (дослідники Т. Губер та М. Шенвандт). Зусилля вчених і практиків заклали основи для подальшого розвитку бухгалтерської науки, роблячи її більш доступною та зрозумілою для широкого кола осіб.

Щодо розвитку науки фінансового аналізу в Україні, то його початок відноситься до ХХ століття, коли країна входила до складу СРСР. Першим, хто усвідомив значення економічного аналізу та його зв'язок із бухгалтерським обліком, вважається російський бухгалтер О. Роццаховський. У 1920-х роках теорію балансознавства, зокрема методику аналізу балансу, остаточно сформулювали О. Рудановський, М. Блатов, Й. Миколаїв та інші. Наприкінці ХІХ – на початку ХХ століття активно розвивалася дисципліна, пов'язана з комерційними розрахунками. Таким чином, аналіз балансу та комерційні обчислення склали суть фінансового аналізу. У цьому вся контексті дослідження балансу, що у вузькому значенні можна як мікроекономічний аналіз, сприймалося як ключова частина бухгалтерського обліку. Це дослідження включало систему аналітичних розрахунків, що стосується підприємства. Максимальний розвиток балансознавства у Росії довелося першу половину ХХ століття. Варто відзначити внесок одного з перших російських

бухгалтерів, який повністю усвідомив важливість мікроекономічного аналізу та його зв'язок із бухгалтерським обліком.

У 1920-ті роки теорія балансознавства, включаючи методологічні засади розробки та аналізу фінансових звітів, була остаточно розроблена у роботах кількох відомих учених. У процесі формування планової економіки Радянському Союзу аналіз балансу та фінансові обчислення досить швидко трансформувалися на оцінку господарську діяльність. Серед багатьох факторів, що сприяють цьому, можна виділити три основні: ліквідація ринків капіталу, централізація банківської системи та обмеження реальної автономії підприємств.

Аналіз дедалі більше дистанціювався від бухгалтерського обліку, його фінансова сутність втрачала значення; власне, він ставав техніко-економічним аналізом (що включає аналіз виробничих показників, реалізації, праці та заробітної плати та інших.), яким ніхто насправді не займався: ні бухгалтери, ні менеджери. Сенсом такого аналізу було вивчення відхилень між фактичними та запланованими значеннями певних показників, що по суті зводило аналіз до контролю. Цей аналіз носив ретроспективний характер і, отже, був малокорисним.

Однак після Другої світової війни намітилися зміни у підходах до фінансів та бухгалтерського обліку. В Україні, як і в інших республіках СРСР, розпочалося впровадження нових методів аналізу в умовах централізованої планової економіки. Цей процес був пов'язаний із необхідністю підвищення ефективності управління ресурсами та контролю за виконанням планових показників. Акцент був зміщений використання статистичних даних і систем аналітичних показників.

Упродовж останнього часу в Україні відбулися значні зміни в економічній галузі, що пов'язано із переходом до ринкової моделі економіки. З початку масштабних реформ у плановій економіці умови для роботи у всіх секторах економіки помітно змінилися, особливо у сфері фінансових відносин у країні.

Перехід від аналізу балансу до аналізу господарську діяльність почався 1930-х роках. У цей період загальне методологічне та методичне керівництво бухгалтерським обліком та контролем, а також аналізом господарської діяльності було передано у відання фінансових органів.

На початку 1940-х з'явилися перші публікації, присвячені аналізу господарської діяльності, авторами яких стали кілька відомих економістів того часу. Через три десятиліття, на початку 1970-х, вийшли перші роботи з теорії цього аналізу, також написані визначними вченими-економістами.

Цей вид аналізу лише на рівні підприємства зберігався у Радянському Союзі майже початку економічних реформ наприкінці 1980-х років. Слід зазначити, відсутність терміну «фінансовий аналіз» не означало відсутності його основних компонентів у структурі аналізу господарську діяльність. У 70-ті роки наголошували, що аналіз фінансового стану підприємства охоплює питання формування та використання фінансових ресурсів, їх розміщення та оцінки платоспроможності, а також аналіз оборотних коштів та боргових зобов'язань. Наукові видання також зазначали, що аналіз фінансового становища переважно проводиться на основі даних бухгалтерського балансу, що часто призводило до його називання аналізом балансу.

Такі ситуації потребують всебічного вивчення фінансової науки, а також удосконалення знань стосовно законодавчих актів, які регулюють практичні аспекти фінансових відносин. Теоретичними дослідженнями в цій сфері займалися українські вчені-економісти, такі як П. Саблук, М. Дейненко, А. Василик, В. Федосов, О. Заруба, М. Коробов та В. Меу.

Зазначимо, що певні науковці часом віддавали перевагу термінам "економічний аналіз" на відміну від "аналізу господарської діяльності". Таке явище спостерігалось в два періоди: у 1970-х і 1990-х роках. У 1970-х роках зміна терміна була лише короткочасною, без суттєвих змін у навчальному процесі. Проте, з початком економічних реформ у пострадянській Україні, ця зміна супроводжувалася спробами розширити зміст дисципліни, включивши ринкові елементи аналізу. Отже, сьогодні навчально-методичні матеріали з

аналізу фінансово-господарської діяльності отримують назви "Теорія економічного аналізу" та "Економічний аналіз".

Зміни в бухгалтерському обліку, що почалися на початку 1990-х років, відродили фінансовий аналіз як ключовий елемент аналітичної роботи. При ринковій економіці традиційний аналіз господарської діяльності розділився на три основні сфери: фінансовий аналіз, внутрішній аналіз і техніко-економічний аналіз. В системі мікроекономічного аналізу, фінансові аспекти діяльності підприємства займають центральне місце, оскільки підприємство є основним елементом економічної системи будь-якої країни, а управління фінансами є фундаментом управлінської системи на підприємстві. Тобто, початку 1990-х років, після здобуття Україною незалежності, фінансовий аналіз почав адаптуватися до ринкових умов. Виникнення нових економічних реальностей зажадало перегляду традиційних методів та підходів. З'явилися нові концепції фінансового аналізу, такі як аналіз ліквідності, рентабельності та платоспроможності. Фінансовий аналіз став важливим інструментом для ухвалення управлінських рішень.

Сучасні тенденції у розвитку фінансового аналізу в Україні включають впровадження автоматизованих систем та інформаційних технологій. Звітність стала більш прозорою завдяки стандартизації та міжнародним нормам. Таким чином, фінансовий аналіз продовжує еволюціонувати, пристосовуючись до викликів часу, що свідчить про його ключову значущість для сталого розвитку української економіки.

У сфері фінансового аналізу виділяють п'ять основних самостійних напрямів: школа емпіричних прагматиків, школа статистичного фінансового аналізу, школа мультиваріантних аналітиків, школа фахівців із прогнозування банкрутства, а також школа учасників ринку цінних паперів.

Школа емпіричних прагматиків зосереджена практичному застосуванні фінансового аналізу, заснованого на реальних даних. Експерти цього напрямку досліджують конкретні бізнес-ситуації, виходячи з фактичних результатів та причинно-наслідкових зв'язків. Основні інструменти включають фінансову

звітність, що дозволяє оцінювати ефективність компанії, її платоспроможність та перспективи зростання. Цей метод простий у застосуванні і найчастіше вимагає складних математичних обчислень.

Школа статистичного фінансового аналізу використовує фінансові коефіцієнти як основні інструменти оцінки стану підприємства. Основна увага приділяється порівнянню показників ліквідності, рентабельності та оборотності активів. Аналітики з цієї школи зіставляють коефіцієнти своєї компанії із середньогалузевими стандартами, виявляючи її сильні та слабкі сторони. Цей підхід дає глибоке розуміння фінансової стійкості та здатності бізнесу генерувати прибуток.

Школа мультिवаріантних аналітиків застосовує складні статистичні методи та багатофакторний аналіз для оцінки взаємозв'язків між різними фінансовими змінними. До основних інструментів відносяться регресійний аналіз та кластерний аналіз, а також багатовимірні моделі. Фахівці цього напрямку використовують сучасне програмне забезпечення для аналізу великих обсягів даних, що дозволяє точно прогнозувати фінансові результати та оцінювати вплив різних факторів на компанію.

Таким чином, можна виділити дев'ять ключових етапів, через які пройшов фінансовий аналіз у процесі свого розвитку, як зазначено у таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Етапи розвитку фінансового аналізу [13]

Етапи	Події
I етап до XVII століття	Поява примітивних аналітичних висновків про фінансовий та майновий стан господарств.
II етап. З XVII до XVIII століття	Введення понять синтетичного та аналітичного обліку. Формування теорії синтетичного об'єднання та аналітичного поділу бухгалтерських рахунків.
III етап. XIX століття – початок XX століття	Поява спеціалізованого напрямку в обліку - балансознавство, що розвивалося за трьома основними напрямками: економічний аналіз, юридичний аналіз балансу, популяризація знань про баланс серед користувачів.

Продовження таблиці 1.4

IV етап. З початку до 20-тих років XX століття	Завершення розробки теорії балансознавства та методологічних засад побудови та аналізу балансу.
V етап. 30-ті роки XX ст	Перетворення аналізу балансу в аналіз господарської діяльності в СРСР.
VI етап. 40-ві роки XX століття	Перші книги з аналізу господарської діяльності в СРСР.
VII етап. 70-ті роки XX століття	Поява перших книжок з теорії аналізу господарську діяльність у СРСР. На Заході починають формуватись п'ять основних незалежних напрямів у фінансовому аналізі.
VIII етап. 90-ті роки XX століття	Відновлення фінансового аналізу як важливого елемента аналітичної роботи у пострадянському просторі, включаючи Україну.
IX етап. 90-ті роки XX століття – початок XXI століття	Активний розвиток вітчизняних наукових досліджень у галузі фінансового аналізу. Поява низки наукових та навчально-методичних публікацій з фінансового аналізу.

Фінансовий аналіз, що прийшов у сучасність, став незамінним інструментом для бізнес-аналітиків. Він надає важливу інформацію про минулі досягнення організацій та допомагає передбачати майбутні тренди. Більш того, завдяки технологічним змінам, таким як програмне забезпечення для аналізу даних та алгоритми штучного інтелекту, користувачі, які займаються фінансовим аналізом, тепер мають набагато потужніші засоби для всебічного аналізу.

Ефективно застосовуючи ці методи, можна виявляти сильні та слабкі сторони фінансового становища організації. Це дозволяє приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів, стратегій управління ризиками, інвестиційних можливостей та загального планування організації.

Таким чином історія фінансового аналізу показує його трансформацію від простого обліку тисячолітньої давності до складних аналітичних інструментів, які сьогодні використовують бізнес-аналітики по всьому світу. Він все ще відіграє ключову роль у тому, щоб допомогти організаціям зрозуміти свій

поточний стан, прогнозувати результати та приймати стратегічно обґрунтовані рішення на основі достовірних даних, а не припущень чи інтуїції.

Висновки до розділу 1

Фінансовий аналіз є ключовим елементом ефективного управління компанією і є всебічним дослідженням фінансового стану організації з метою оцінки досягнутих результатів. Він дозволяє визначити фінансовий стан, виявити ризики, розробити стратегію та контролювати виконання управлінських рішень.

До основних методів фінансового аналізу належать формалізовані (статистичні, бухгалтерські, економіко-математичні) та неформалізовані (експертні оцінки, сценарний аналіз, порівняння). Найбільш поширеними методами є горизонтальний, вертикальний, порівняльний аналіз, аналіз фінансових коефіцієнтів та факторний аналіз.

Ключовими інструментами фінансового аналізу є:

- загальні відомості про фінансовий стан підприємства;
- порівняльна фінансова звітність;
- бенчмаркінг та аналіз галузевих показників.

Історично фінансовий аналіз пройшов дев'ять основних етапів — від найпростіших аналітичних висновків до сучасних комплексних методик. Значний внесок у розвиток теорії зробили такі вчені, як Же. Саварі, Дж. Чербоні, Й. Шер, і навіть вітчизняні дослідники.

У міжнародній практиці виділяються п'ять основних шкіл фінансового аналізу:

- школа емпіричних прагматиків;
- школа статистичного аналізу;
- школа мультиваріантних аналітиків;
- школа прогнозування банкрутства;
- школа учасників фондового ринку

Сучасний фінансовий аналіз активно застосовує нові технології, включаючи програмне забезпечення для аналізу даних та алгоритми штучного інтелекту, що сприяє більш глибокому та всебічному дослідженню фінансового стану компаній. Перспективи розвитку фінансового аналізу орієнтовані на вдосконалення методів оцінки фінансового стану з урахуванням галузевої специфіки, а також розробку нових підходів до прогнозування фінансових показників та запровадження сучасних інформаційних технологій у аналітичну практику.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ПІДПРИЄМСТВА АТ «ІМПУЛЬС»

2.1. Загальна характеристика підприємства АТ «Імпульс»

Приватне акціонерне товариство «Імпульс» було зареєстроване 23 квітня 1993 року. Станом на 4 жовтня 2024 року, підприємство має статус "зареєстровано". Основна його діяльність зосереджена у виробництві меблів, зокрема офісних та кухонних меблів, матраців, а також в інших сферах, пов'язаних із будівництвом, роздрібною та оптовою торгівлею. Згідно з даними Єдиного державного реєстру, підприємство має статутний капітал у розмірі 2904000,00 грн (табл. 2.1).

Компанія розташована у Чернівцях за адресою: вулиця Коростишівська, будинок 8-Б. Контактна інформація включає телефонні номери, доступні для зв'язку.

«Приватне акціонерне товариство "ІМПУЛЬС" є правонаступником товариства з обмеженою відповідальністю "Імпульс ЛТД" (виключено з державного реєстру Рішенням від 12.05.93р. №85/9 виконкому Ленінської районної Ради народних депутатів), та ЗАТ "Імпульс".»[26]

«Основною діяльністю товариства є:

- виробництво товарів народного споживання та продукції виробничотехнічного призначення, в тому числі меблевої фурнітури, меблів, товарів для дітей та молоді, інших товарів та продукції;
- продаж товарів народного споживання, продовольчих товарів, продукції виробничотехнічного призначення через систему власних та/чи орендованих торговельних мереж, а також оптова та комісійна торгівля;
- будівництво, ремонт житла та виробничих об'єктів;
- здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності;
- надання брокерських послуг юридичним та фізичним особам;

- рекламна, інформаційна та видавнича діяльність;
- надання правових послуг юридичним та фізичним особам;
- організація дозвілля громадян, надання туристичних послуг;
- створення та утримання кафе, ресторанів та гральних закладів;
- внутрішні та міжнародні перевезення вантажів і пасажирів автомобільним транспортом;
- утилізація та вторинна переробка використаної тари та відходів виробництва;
- орендна діяльність, придбання, реалізація рухомого і нерухомого майна;
- інвестиційна фінансова діяльність;
- благодійницька діяльність (надання меценатської та спонсорської допомоги);
- інші види господарської діяльності, не заборонені чинним законодавством України.

На даний час підприємство приймає замовлення на виготовлення меблевої продукції від населення(приватних осіб), на постійній основі приймає участь у тендерних та прямих закупівлях від виробника бюджетних організацій, як то лікарні, комунальні підприємства, коледжів, дошкільні навчальні заклади а для шкіл в рамках Державної програми "Нова українська школа" м. Чернівців та районів Чернівецької області.». [26]

Підприємство перебуває на обліку у Державній службі статистики України та є платником податку на додану вартість з дійсним свідоцтвом, зареєстрованим ще в 1993 році. Станом на останній звітний період, податковий борг відсутній, що свідчить про стабільність фінансового становища компанії.

Фінансовий менеджмент у діяльності підприємства, такого як ПрАТ «Імпульс», базується на низці нормативно-правових, організаційних, інформаційних та контрольних аспектів, які забезпечують ефективне управління фінансами. Нормативно-правове забезпечення фінансового менеджменту включає два ключових компоненти: зовнішнє правове середовище та внутрішні нормативні документи.

Зовнішнє регулювання здійснюється Господарським і Податковим кодексами України, законами «Про акціонерні товариства» та «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», постановами Кабінету Міністрів, Нацбанку й інструкціями Мінфіну. Внутрішнє регулювання охоплює статут, установчий договір, документи про реєстрацію та внутрішні положення компанії.

Таблиця 2.1

Інформація з ЄДР ПрАТ «Імпульс»[47]

ЄДРПОУ	14272771
Назва	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «Імпульс» (ПрАТ «Імпульс»)
Організаційна форма	Акціонерне товариство
Адреса	58008, Чернівецька обл., м. Чернівці, вул. Коростишівська, буд. 8 Б
Дата реєстрації:	23.04.1993 (31 рік 5 місяців). Номер запису: 10381200000000593
Уповноважені особи	Плахута Олена Іванівна - керівник Міняйло Ігор Леонідович – підписант
Бухгалтер	Токарева Жанна Володимирівна
Статутний капітал	2 904 000.00 грн
Види діяльності	31.01 Виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі 31.02 Виробництво кухонних меблів 31.03 Виробництво матраців 31.09 Виробництво інших меблів 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель 43.29 Інші будівельно-монтажні роботи 43.33 Покриття підлоги й облицювання стін 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах 47.59 Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах 47.79 Роздрібна торгівля уживаними товарами в магазинах 47.99 Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами 49.41 Вантажний автомобільний транспорт 49.42 Надання послуг перевезення речей (переїзду)

Згідно зі ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV, ПрАТ «Імпульс» веде бухгалтерський облік безперервно з дня реєстрації до ліквідації. Організацію обліку визначають власники або уповноважені особи відповідно до

законодавства та установчих документів. Підприємство має централізовану бухгалтерію, що підпорядковується директору, і складається з п'яти працівників: головного бухгалтера, двох бухгалтерів та двох касирів (рис. 1.1).



Роль фінансового менеджера на підприємстві АТ «Імпульс» є голова правління (директор) Плахута Олена Іванівна, також вона є відповідальна за подання і підтвердження фінансової звітності, а також за загальне управління підприємством.

ПрАТ "Імпульс" вирізняється чіткими стратегічними пріоритетами та цінностями, які формують основу його діяльності. Підприємство демонструє відданість якості, інноваціям, соціальній відповідальності та ефективному управлінню ресурсами, що закладає підґрунтя для сталого розвитку.

Однією з ключових цінностей компанії є орієнтація на якість продукції. Спеціалізуючись на виробництві меблів для офісів, шкіл, дитячих садків та інших установ, ПрАТ "Імпульс" постійно впроваджує інновації у свої вироби. Завдяки власному конструкторському відділу підприємство розробляє нові види продукції, які відповідають сучасним потребам клієнтів. Це дозволяє компанії утримувати лідерські позиції на ринку, задовольняючи високі стандарти споживачів.

Важливою складовою місії підприємства є соціальна відповідальність. ПрАТ "Імпульс" активно бере участь у суспільно значущих проєктах. Зокрема,

одним із важливих напрямків діяльності є підтримка відновлення освітніх закладів на звільнених територіях. Компанія виробляє меблі для шкіл і дитячих садків, сприяючи створенню комфортних умов для навчання та розвитку дітей.

Економічна ефективність також є важливим принципом компанії. ПрАТ "Імпульс" акцентує увагу на прискоренні руху обігових коштів, оптимізації процесів виконання замовлень та розширенні асортименту продукції. Завдяки цим заходам компанія підвищує свою фінансову стабільність і забезпечує стійкість у конкурентному середовищі.

Розвиток партнерських відносин — ще одна стратегічна ціль ПрАТ "Імпульс". Співпраця з великими торговельними мережами, такими як "Епіцентр К", є важливим кроком у розширенні ринків збуту. Це свідчить про прагнення підприємства до довгострокових відносин із партнерами та створення стабільної системи реалізації своєї продукції.

Бухгалтерський облік ведеться з дотриманням принципів безперервності, повноти, своєчасності, обачності, подвійного запису та відображення операцій у гривнях. Доходи класифікуються як виручка, операційні, фінансові, інші та надзвичайні доходи.

ПрАТ «Імпульс» здійснює виробничу діяльність із формування витрат і отримання доходів, дотримуючись принципу відповідності. Фінансовий результат визначається порівнянням доходів і витрат, що формуються через внутрішньогосподарську (оперативну) та фінансову звітність.

Підприємство складає фінансову (баланс, звіт про фінансові результати тощо), податкову (декларації з податку на прибуток, ПДВ, акцизів) і статистичну звітність. Основними користувачами звітності є інвестори, кредитори, податкові органи та керівництво компанії.

Серед цих показників одними з важливих показників для підприємства є отримання прибутку та обсяг реалізації власної продукції. Адже реалізація продукції показує, який попит існує на ринку, а чистий прибуток — його ефективність та стійкість. Зміну показників обсягів реалізованої продукції представлено на рис.2.1



Рис. 2.1 Динаміка реалізації продукції ПрАТ «Імпульс»
за період 2019-2023 рр.

Найбільший показник реалізації продукції ПрАТ «Імпульс» спостерігався у 2020 році, коли реалізація продукції різко зросла до 7584 тис. грн, що є піковим значенням за весь аналізований період, хоча він і припав на період пандемії Covid-19, але завдяки швидким рішенням та переорієнтацією на онлайн продажі відбулося різке їхнє зростання. Однак, починаючи з 2021 року, відзначається поступове зниження реалізації. У 2022 та 2023 роках стабілізувалося на рівні близько 4500 тис. грн. на це повпливали зовнішні фактори такі, як військового вторгнення на територію України.

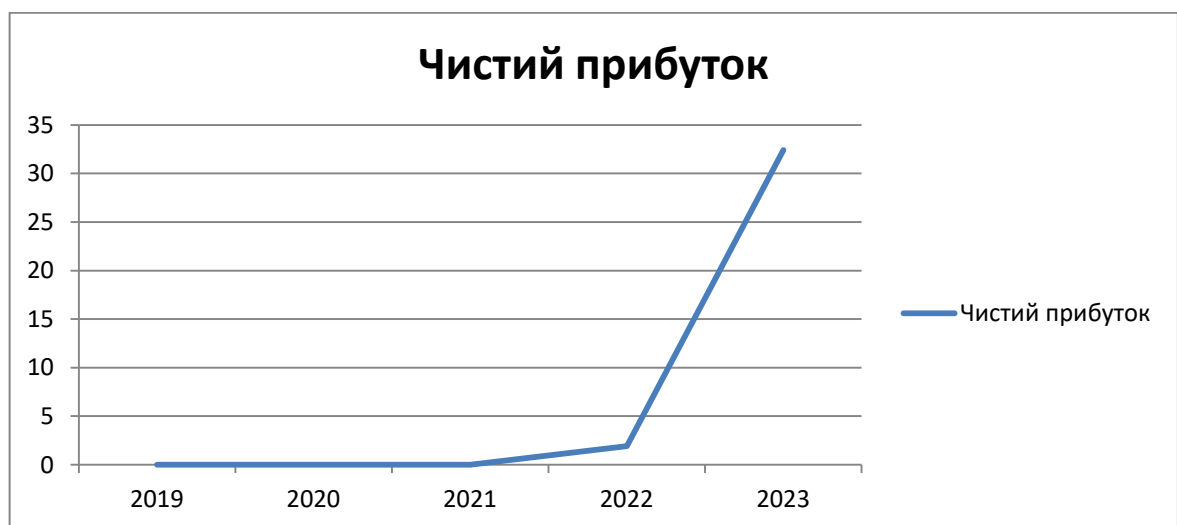


Рис.2.2 Динаміка чистого прибутку ПрАТ «Імпульс» за період 2019-2023 рр.

На рисунку 2.2 представлено динаміку чистого прибутку підприємства за 2019–2023 роки. У 2019–2021 роках чистий прибуток дорівнював нулю, а з

2022 року відбулося значне зростання. У 2022 році прибуток склав 1,9 млн грн, а в 2023 році зріс до 32,4 млн грн, що відповідає приросту на 1605,26%. Такий різкий стрибок може свідчити про позитивні зміни у фінансовому стані або операційній діяльності підприємства, також таким змінам могли посприяти оптимізація управління фінансами підприємства і покращення фінансового менеджменту.

Аналіз прийняття управлінських рішень базується на використанні різноманітних методів і підходів для ефективного розподілу ресурсів, підвищення рентабельності та забезпечення фінансової стабільності підприємства. Застосування таких інструментів, як бюджетний аналіз, оцінка рентабельності окремих видів продукції та аналіз ефективності інвестиційних проектів, дозволяє керівництву ухвалювати обґрунтовані стратегічні та тактичні рішення. Цей підхід сприяє адаптації до змін зовнішнього середовища, ідентифікації ризиків і можливостей, що забезпечує конкурентоспроможність та стійкий розвиток підприємства.

Таким чином, ПрАТ "Імпульс" базуються на прагненні до інновацій, забезпеченні якості, підтримці суспільних ініціатив, ефективності управління та розширенні партнерських зв'язків. Ці принципи спрямовані на забезпечення стабільного розвитку та створення позитивного впливу як на економіку, так і на суспільство загалом.

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства АТ «Імпульс»

Оцінка фінансового стану підприємства має бути організована таким чином, щоб всі зацікавлені сторони, які взаємодіють із підприємством у рамках економічних відносин, могли отримати відповіді на питання про його надійність як фінансового партнера. Це дозволяє ухвалювати обґрунтовані рішення щодо доцільності встановлення або продовження співпраці з таким підприємством.

Особливо важливим є неупереджений фінансовий аналіз для власників підприємства, адже саме завдяки своєчасній оцінці фінансового стану можна виявити можливості для підвищення рентабельності та отримання більшого прибутку.

Кількість показників, що застосовуються, та їх обсяг залежать від конкретних цілей і завдань оцінки в кожному випадку. До характеристик стабільного фінансового стану підприємства можна віднести наявність стійкої платоспроможності, позитивну динаміку у виробництві та реалізації продукції, ефективне використання ресурсів, наявність власних оборотних коштів, а також стабільну прибутковість.

Для початку проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз підприємства для того щоб побачити які зміни відбулися з ресурсами підприємства та структурі його звітності. Розпочнемо з горизонтального аналізу та розглянемо зміни у періоді 2019 – 2023 роки.

Таблиця 2.2

Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Імпульс» в 2019 - 2023 рр.,
тис.грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	Відносний приріст (відхилення), %
	2019	2020	2021	2022	2023	2019 / 2023	2019 / 2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт)	4121	7 584	4618	4520,1	4507,5	386,5	109,37
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(334 9)	(5316)	3285,3	3273	3735,9	386,90	111,55
Валовий прибуток (збиток)	772	2268	1332,7	1247,1	771,6	-0,4	99,94
Інші операційні доходи	0	20	1,5	0,2	364	364	-
Інші операційні витрати	(27)	(93)	1332,3	1138,6	1096,1	1069,1	4059,62
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	(0)	(0)	0	108,7	39,5	39,5	-
Інші витрати	(0)	(0)	0	31,6	0	-	-

Продовження таблиці 2.2

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	(0)	(0)	0	1,9	39,5	39,5	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-1	-8	0	13,8	7,1	8,1	-

Динаміка фінансових результатів ПрАТ «Імпульс» у 2019–2023 роках свідчить про зростання чистого доходу від реалізації продукції на 9,37% до 4507,5 тис. грн у 2023 році, хоча після пікового показника 2020 року доходи знижувалися. Собівартість реалізованої продукції також зросла на 11,55%, що обмежило зростання валового прибутку, який у 2023 році майже повернувся до рівня 2019 року (771,6 тис. грн проти 772 тис. грн). Інші операційні доходи зросли до 364 тис. грн, однак різке збільшення операційних витрат на 4059,62% значно вплинуло на операційний результат. У 2023 році компанія отримала чистий прибуток у розмірі 32,4 тис. грн, що свідчить про позитивну динаміку після нульових результатів у 2019–2021 роках. Водночас ПрАТ «Імпульс» стикається з викликами через високі витрати, що потребує подальшої оптимізації та підвищення ефективності реалізації продукції для забезпечення стійкого зростання.

Таблиця 2.3

Динаміка активів ПрАТ «Імпульс» в 2019 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,–	Відносний приріст (відхилення), %
	2019	2020	2021	2022	2023	2019 / 2023	2019 / 2023
Нематеріальні активи	119	119	118,5	118,5	118,5	-0,5	99,57
Основні засоби:	1639	1062	915,1	2412,2	2616,1	977,1	159,61
Необоротні активи	1758	1181	1033,6	2530,7	2734,6	976,6	155,55
Готова продукція	564	297	471,4	397,5	247,2	-316,8	43,82
Запаси	2551	1568	2050,7	839,4	2843,7	292,7	111,47
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари	806	558	292,2	1954,5	0	-806	-

Продовження таблиці 2.3

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	180	96	2,1	2,5	162,1	-17,9	90,05
Інша поточна дебіторська заборгованість	237	144	157,1	1902	330,3	93,3	139,36
Гроші та їх еквіваленти	0	0	242,7	673,2	43	43	-
Інші оборотні активи	43	28	15,8	148,5	89,3	46,3	207,67

Динаміка активів ПрАТ «Імпульс» у 2019–2023 роках свідчить про значне зростання необоротних активів (155,55%), зокрема основних засобів (159,61%), що вказує на розширення матеріальної бази. Водночас оборотні активи демонструють неоднорідність: запаси зросли на 11,47%, але дебіторська заборгованість за продукцію знизилася до нуля, що може свідчити про скорочення комерційного кредитування. Гроші та їх еквіваленти мали нестабільну динаміку, що потребує подальшого аналізу впливу на ліквідність. Зміни у структурі активів вказують на переформатування ресурсів підприємства.

Таблиця 2.4

Динаміка пасивів ПрАТ «Імпульс» в 2019 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,–	Відносний приріст (відхилення), %
	2019	2020	2021	2022	2023	2019 / 2023	2019 / 2023
Зареєстрований (пайовий) капітал	2904	2904	2904	2904	2904	-	-
Додатковий капітал	0	0	0	1562,9	1562,9	1562,9	-
Резервний капітал	145	145	144,6	144,6	144,6	-0,4	99,72
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	215	-1 488	-1486,5	-1409,4	-1385,1	-1600,1	-644,23
Власний капітал	3264	1561	1562,1	3202,1	3226,4	-37,6	98,84
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	132	83	143,4	378,6	147,6	15,6	111,81

Продовження 2.4

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	47	159	196,8	788,1	115,5	68,5	245,74
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	11	21,6	17,3	9,7	9,7	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	59	36	46	47,7	45,6	-13,4	77,28
Інші поточні зобов'язання	0	1536	1824,3	3617	2658,2	2658,2	-
Поточні зобов'язання і забезпечення	2311	2015	2232,1	4848,7	2976,6	665,6	128,80
Баланс	5575	3576	3794,2	8050,8	6203	628	111,26

У 2019–2023 роках фінансовий стан ПрАТ «Імпульс» залишався нестабільним. Власний капітал зменшився, нерозподілений прибуток перетворився на збитки 1600,1 тис. грн у 2023 році, а залежність від короткострокових зобов'язань суттєво зросла. Баланс підприємства зріс на 11,26%, однак це відбулося за рахунок зростання кредиторської заборгованості, зокрема перед бюджетом у 245,74%. Для стабілізації фінансового стану потрібні оптимізація витрат і підвищення ефективності діяльності.

Щоб дізнатись як змінювалось відношення суми показників до загальної суми балансу, проведемо вертикальний аналіз звітності ПрАТ «Імпульс». Розпочнемо з активів.

Таблиця 2.5

Структура активів ПрАТ «Імпульс» в 2021 - 2023 рр., %

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,–
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Нематеріальні активи	2,13	3,32	31,23	1,96	1,91	-0,22
Основні засоби:	29,39	29,70	24,11	39,98	42,17	12,78
Необоротні активи	31,53	33,03	27,24	41,95	44,08	12,55
Готова продукція	10,11	8,30	12,42	6,58	3,98	-6,13
Запаси	45,75	43,86	54,04	13,91	45,84	0,09
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	14,45	15,60	7,70	32,40	0	-14,45

Продовження таблиці 2.5

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3,22	2,68	0,05	0,04	2,61	-0,61
Інша поточна дебіторська заборгованість	4,25	4,02	4,14	31,52	5,32	1,07
Гроші та їх еквіваленти	0	0	6,39	11,15	0,69	0,69
Інші оборотні активи	0,77	0,78	0,41	2,46	1,43	0,66
Баланс	100	100	100	100	100	100

У структурі активів ПрАТ «Імпульс» відзначається зростання частки необоротних активів з 31,53% у 2019 році до 44,08% у 2023 році тобто їх сума збільшилась на 12,55%, що свідчить про спрямування інвестицій у довгострокові активи, особливо основні засоби збільшення відбулось на 12,78%. Водночас спостерігається суттєве скорочення готової продукції на 6,13% та дебіторської заборгованості за продукцію спад на 14,45%, що може вказувати на проблеми зі збутом або зміну політики управління оборотними активами.

Таблиця 2.6

Структура пасивів ПрАТ «Імпульс» в 2019 - 2023 рр., %

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, -
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Зареєстрований (пайовий) капітал	52,08	81,20	76,54	36,07	46,82	-5,26
Додатковий капітал	0	0	0	19,41	25,2	25,2
Резервний капітал	2,60	4,05	3,81	1,8	2,33	-0,29
Власний капітал	58,54	43,65	41,17	39,77	52,01	-6,53
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2,36	2,32	3,78	4,7	2,38	0,02
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,47	4,44	5,19	9,79	1,86	1,39
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	0,30	0,57	0,21	0,16	0,16

Продовження таблиці 2.6

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	1,05	1	1,21	0,59	0,74	-0,31
Інші поточні зобов'язання	0	42,95	48,08	44,93	42,85	42,85
Поточні зобов'язання і забезпечення	41,45	56,34	58,83	60,23	47,99	6,54
Баланс	100	100	100	100	100	100

У пасивах значно зросла частка поточних зобов'язань і забезпечень на 6,54%, що може свідчити про збільшення залежності від короткострокових зобов'язань. Додатковий капітал з'явився лише у 2022 році і досяг 25,2% у 2023 році, позитивно вплинувши на фінансову стійкість. Однак власний капітал зменшився на 6,53%, що підкреслює необхідність покращення його структури.

Розглянувши структуру балансу можна зробити висновки, що підприємству слід зосередитися на оптимізації дебіторської заборгованості та зменшенні частки короткострокових зобов'язань, одночасно підвищуючи ефективність використання необоротних активів.

Далі розглянемо ліквідність підприємства. Ліквідність підприємства відображає його здатність оперативно конвертувати активи у грошові кошти. При аналізі ліквідності визначають, чи є обсяг оборотних активів достатнім для покриття поточних зобов'язань, зокрема короткострокової заборгованості перед кредиторами. Завдяки аналізу ліквідності власники, акціонери та кредитори можуть зрозуміти чи суб'єкт господарювання здатний вчасно оплати свої зобов'язання.

Таблиця 2.7

Динаміка показників ліквідності ПрАТ «Імпульс» в 2019 - 2023 рр

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,65	1,88	1,24	1,14	1,17	-0,48

Продовження таблиці 2.7

Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,55	0,41	0,32	0,97	0,21	-0,34
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0	0	0,11	0,14	0,01	0,1
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,11	0,32	1,11	3,13	1,55	1,44

Коефіцієнт поточної ліквідності зменшився з 1,65 у 2019 році до 1,17 у 2023 році, що вказує на погіршення здатності підприємства покривати короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності також зазнали скорочення, що свідчить про зниження обсягу ліквідних активів. Зростання співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості на 1,44 відображає покращення управління короткостроковими боргами.

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Імпульс» у 2019–2023 рр. наведена в таблиці 02.. За аналізований період власні обігові кошти зменшилися на 1014,2 тис. грн, що вказує на значне скорочення фінансових ресурсів компанії. Така динаміка може створювати ризики для поточної ліквідності та стабільності підприємства.

Таблиця 2.8

Динаміка показників фінансової стійкості ПрАТ «Імпульс»

в 2019 - 2023 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, –
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Власні обігові кошти, тис. грн.	1506	380	528,5	671,4	491,8	-1014,2
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,39	0,16	0,19	0,12	0,14	-0,25
Маневреність власних оборотних коштів	0	0	0,46	1	0,09	0,09
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів	0,59	0,24	0,26	0,8	0,17	-0,42

Продовження таблиці 2.8

Коефіцієнт фінансової автономії	0,58	0,44	0,41	0,4	0,52	-0,06
Коефіцієнт фінансової залежності	0,41	0,56	2,43	2,51	1,92	1,51
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,71	1,29	1,43	1,51	0,92	0,21
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,46	0,24	0,34	0,21	0,15	-0,31
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	1	1	1	1	1	-
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,58	0,44	0,41	0,4	0,52	-0,06

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами зазнав суттєвого зниження на 0,25 п.п., що свідчить про підвищення залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування. Водночас маневреність власних обігових коштів залишалася на стабільному рівні, що вказує на збереження часткової гнучкості у використанні фінансових ресурсів.

Позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта фінансової автономії до 0,52 у 2023 році, що свідчить про покращення структури капіталу. Водночас коефіцієнт фінансової залежності знизився з 2,51 у 2022 році до 1,92 у 2023 році, що відображає зменшення боргового навантаження. Загалом, результати аналізу свідчать про необхідність посилення контролю над фінансовими потоками для забезпечення стабільності діяльності компанії.

Результати аналізу показників рентабельності за 2019–2023 рр. демонструють неоднозначну динаміку. Табл.2.9

Таблиця 2.9

Динаміка показників рентабельності (збитковості) ПрАТ «Імпульс»

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,–
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Рентабельність, %	0,07	0,83	0,05	0,03	0,45	0,38
Рентабельність власного капіталу, %	0,12	1,57	0,12	0,08	1,01	0,89

Продовження таблиця 2.9

Рентабельність виробничих фондів, %	82,1	219,4	125,6	0,09	1,14	-80,96
Рентабельність продажів за валовим прибутком (валова маржа), %	325,1	3224,4	135,2	27,59	17,12	-307,98
Операційна рентабельність витрат, %	1646,54	10807,04	1332,3	2,46	0,82	-1645,72
Коефіцієнт реінвестування, %	5375	3916,8	78236,8	4057,89	75	-5300
Коефіцієнт стійкості економічного зростання, %	0,12	1,57	0,12	2,41	0,75	0,63
Період окупності активів	1339,13	120,41	1939,4	3117,11	219,97	-13173,16
Період окупності власного капіталу	815,5	63,48	821,8	1253,74	99,21	-716,29

З одного боку, рентабельність активів у 2023 році зросла до 0,45%, що свідчить про більш ефективне використання активів компанії. Рентабельність власного капіталу також збільшилася на 0,89 п.п., досягнувши 1,01%, що є позитивною ознакою для акціонерів.

Проте, у 2023 році рентабельність виробничих фондів різко скоротилася на 80,96 п.п., а валова маржа (рентабельність продажів за валовим прибутком) знизилася до 17,12%, що вказує на зменшення прибутковості операційної діяльності. Зменшення операційної рентабельності витрат до 0,82% свідчить про необхідність перегляду політики управління витратами та підвищення ефективності операцій.

Значне скорочення коефіцієнта реінвестування до 75% може свідчити про обмежені можливості компанії щодо розширення та фінансування стратегічних ініціатив. Таким чином, підприємство потребує вдосконалення управління витратами та операційної діяльності для зміцнення своєї фінансової стабільності.

Наступними розглянемо показники оборотності ПрАТ «Імпульс».

Таблиця 2.10

Показники оборотності ПрАТ «Імпульс»

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, –
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019
Оборотність власного капіталу, обороти	1,26	3,14	2,96	1,9	1,4	0,14
Оборотність активів, коефіцієнт трансформації, обороти	0,77	1,66	2,96	0,76	0,63	-0,14
Фондовіддача, обороти	0,02	2,81	0,05	2,72	1,79	1,77
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, обороти	0,11	1,2	0,07	1,09	1	0,89
Період одного обороту оборотних активів, днів	3318	304,16	5214,28	329,76	358,94	-2959,06
Коефіцієнт оборотності запасів, обороти	151,4	258,1	181,57	2,26	2,03	-149,37
Період одного обороту запасів, днів	2,41	1,41	2,01	158,94	177,46	175,05
Коефіцієнт оборотності готової продукції, обороти	467,94	41,38	744,89	10,4	13,98	-453,96
Період одного обороту готової продукції, дні	0,78	8,82	0,49	34,6	25,75	24,97
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, обороти	0,29	3,7	0,001	2,1	2,07	1,78
Період погашення дебіторської заборгованості, днів	36500	98,64	1258,62	171,65	173,77	-36326,23
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, обороти	169,22	407,98	760,6	3,99	4,82	-164,4
Період погашення кредиторської заборгованості, днів	2,15	0,89	0,47	90,16	74,69	72,54
Період операційного циклу, днів	1261,03	100,05	36502,01	330,59	351,22	-909,81
Період фінансового циклу, днів	1258,88	99,16	36501,54	240,43	276,54	-982,34

Показники оборотності ПрАТ «Імпульс» за 2019–2023 рр. свідчать про певне зниження ефективності використання ресурсів. Оборотність власного капіталу зменшилася до 1,4 обороти у 2023 році, що свідчить про погіршення продуктивності використання фінансових ресурсів. Подібна динаміка спостерігається й щодо оборотності активів, яка знизилася до 0,63 обороти.

Водночас, позитивним аспектом є зростання фондовіддачі до 1,79 обороти, що свідчить про певне поліпшення використання основних засобів. Негативна тенденція простежується у періоді одного обороту запасів, який зріс

на 175,05 днів, вказуючи на уповільнення обігу товарних запасів. Крім того, період погашення дебіторської заборгованості збільшився до 173,77 днів, що може створювати ризики для ліквідності підприємства.

Загалом, динаміка показників оборотності свідчить про необхідність підвищення ефективності управління запасами та скорочення термінів погашення дебіторської заборгованості для забезпечення стійкості операційного циклу.

Проведення оцінки фінансового стану даного підприємства показав змішану динаміку показників. Зростання рентабельності активів і власного капіталу свідчить про часткове покращення ефективності діяльності, проте зниження фінансової стійкості, збільшення боргового навантаження та уповільнення оборотності запасів і дебіторської заборгованості створюють ризики для стабільності підприємства. Незважаючи на позитивні зміни в структурі активів та зниження залежності від боргових зобов'язань, підприємство стикається з викликами через низьку ліквідність і недостатню рентабельність операцій. Для подальшого розвитку необхідна оптимізація витрат, підвищення ефективності використання активів та поліпшення управління фінансовими ресурсами.

2.3. Фінансовий менеджер як основний виконавець фінансового аналізу на підприємстві АТ «Імпульс»

Фінансова служба підприємства відіграє важливу роль у забезпеченні фінансової стабільності, ефективного використання ресурсів та прийняття стратегічних рішень. Фінансовий менеджер як ключова фігура цього процесу відповідає за організацію та виконання фінансового аналізу, що дозволяє оцінити стан підприємства та прогнозувати його розвиток. У цьому питанні розглянемо організацію роботи фінансової служби АТ «Імпульс», а також специфіку завдань фінансового менеджера.

На підприємстві АТ «Імпульс» фінансова служба складається з кількох підрозділів, що забезпечують різні аспекти фінансової діяльності: бухгалтерський облік, планування та аналіз, управління витратами. Фінансовий менеджер виконує координаційну функцію, забезпечуючи взаємодію між підрозділами для досягнення фінансових цілей. Роль фінансового менеджера на підприємстві АТ «Імпульс» відіграє Плахута Олена Іванівна, також вона є відповідальна за подання і підтвердження фінансової звітності, а також за загальне управління підприємством.

Для початку розглянемо відповідно до статуту та документації організаційну структуру управління ПрАТ "Імпульс :

- вищий орган управління: загальні збори акціонерів - приймають стратегічні рішення щодо діяльності товариства
- виконавчий орган: правління товариства у складі голова правління (Плахута Олена Іванівна), заступник голови правління (Гордей Олег Іванович)
- фінансово-економічна служба: очолюється головним бухгалтером (Токарева Жанна Володимирівна), який підпорядковується безпосередньо голові правління, в його склад входять: відділ бухгалтерського обліку та звітності (забезпечує ведення бухгалтерського обліку, підготовку фінансової звітності та розрахунок заробітної плати), планово-економічний відділ (відповідає за розробку фінансових планів, аналіз виконання бюджету підприємства та обґрунтування витрат), відділ управління фінансовими ризиками (займається моніторингом ризиків, аналізом ліквідності та фінансових потоків для мінімізації можливих збитків)
- виробничі підрозділи: виробничі цехи з виготовлення меблів, метало дільниця, відділ технічного контролю
- комерційні підрозділи: відділ маркетингу, торговельний центр у м. Чернівці, інтернет-магазин.

Роль фінансового менеджера у ПрАТ «Імпульс» розподілені між керівництвом та головним бухгалтером. Основні завдання включають:

- стратегічне управління фінансами: розробка фінансової стратегії підприємства, оптимізація структури капіталу, управління інвестиційною діяльністю
- оперативне управління: управління оборотними активами, контроль дебіторської та кредиторської заборгованості, оптимізація грошових потоків, забезпечення ліквідності підприємства
- облік та звітність: організація бухгалтерського обліку, підготовка фінансової звітності, податкове планування, взаємодія з контролюючими органами

Особливістю організації фінансового управління на підприємстві є тісна взаємодія між головою правління та головним бухгалтером при прийнятті ключових фінансових рішень, що забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами та розвиток підприємства.

Фінансовий менеджер починає процес збору даних з формування запиту до бухгалтерії щодо надання повного комплексу фінансової звітності за останні п'ять років. Основними джерелами інформації є баланс (форма №1), звіт про фінансові результати (форма №2), звіт про рух грошових коштів (форма №3) та звіт про власний капітал (форма №4).

Наступним етапом є систематизація отриманих даних у спеціально розроблених електронних таблицях. Фінансовий менеджер створює базу даних, де інформація структурується за роками та видами показників. Це дозволяє швидко відстежувати динаміку змін основних фінансових індикаторів та проводити порівняльний аналіз.

Для забезпечення точності аналізу проводиться верифікація даних шляхом перехресної перевірки показників різних форм звітності. Особлива увага приділяється узгодженості даних між формами звітності та відповідності контрольних сум.

Після систематизації даних фінансовий менеджер проводить розрахунок ключових фінансових коефіцієнтів та показників. Це включає аналіз ліквідності, платоспроможності, рентабельності, ділової активності та фінансової стійкості підприємства.

На основі оброблених даних формуються аналітичні таблиці та графіки, які наочно демонструють динаміку фінансових показників. Це допомагає виявити тренди, сезонні коливання та потенційні проблемні зони в діяльності підприємства.

Завершальним етапом є підготовка аналітичного звіту з висновками та рекомендаціями щодо покращення фінансового стану підприємства. Цей звіт представляється керівництву для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Аналіз фінансової діяльності підприємства за останні роки виявив як позитивні тенденції, так і певні проблемні аспекти. Збільшення чистих активів у 2021 році сприяло інвестиціям у виробництво, однак пандемія COVID-19 негативно вплинула на доходи у 2020 році. Для оптимізації витрат підприємство провело ряд заходів, спрямованих на зниження собівартості продукції та скорочення непродуктивних витрат. Зміна структури фінансування шляхом залучення довгострокових кредитів дозволила забезпечити стабільність грошових потоків та уникнути ризиків, пов'язаних з ліквідністю. Активне управління дебіторською заборгованістю також сприяло покращенню фінансових показників. Незважаючи на позитивні результати, аналіз фактичних та планових показників реалізації продукції виявив вплив зовнішніх факторів на бізнес. Для подальшого розвитку підприємству рекомендується оптимізувати структуру капіталу, покращити управління оборотним капіталом, диверсифікувати діяльність, знизити собівартість продукції, автоматизувати бізнес-процеси та активно використовувати фінансове прогнозування. Реалізація цих заходів дозволить підвищити фінансову стійкість підприємства, збільшити прибутковість та забезпечити його довгостроковий розвиток.

Фінансова служба підприємства відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, ефективного управління ресурсами та прийняття стратегічних рішень. На прикладі ПрАТ «Імпульс» видно, що організація роботи фінансової служби, яка складається з підрозділів бухгалтерського обліку, планування та управління витратами, дозволяє оптимізувати фінансові процеси. Основна відповідальність покладається на головного бухгалтера та керівництво, які координують стратегічне управління фінансами, ведення обліку та звітності, а також оперативне управління оборотними активами. Такий підхід, доповнений глибоким фінансовим аналізом та рекомендаціями щодо оптимізації діяльності, сприяє підвищенню стійкості, прибутковості та довгострокового розвитку підприємства.

Висновки до розділу 2

Розділ присвячений аналізу фінансового стану та організації роботи фінансової служби ПрАТ «Імпульс». У ході дослідження визначено, що фінансова служба підприємства структурована відповідно до функціональних завдань, включаючи бухгалтерський облік, планування, аналіз та управління витратами. Фінансовий менеджер виконує ключову роль у зборі, систематизації та аналізі фінансових даних, що є основою для стратегічного і тактичного управління.

Результати аналізу свідчать про важливість глибокого фінансового аналізу для забезпечення стійкості та адаптації до ринкових умов. Зокрема, виявлено як позитивні, так і негативні тенденції у фінансовій діяльності ПрАТ «Імпульс». Зростання чистих активів та впровадження заходів з оптимізації витрат позитивно вплинули на фінансову стабільність. Однак, вплив зовнішніх факторів, зокрема пандемії COVID-19 та військових дій, створює додаткові виклики, що впливають на обсяги реалізації продукції та загальну рентабельність підприємства.

Фінансовий менеджер підприємства активно працює над забезпеченням ефективності управління ресурсами, виконуючи широкий спектр завдань — від стратегічного планування до підготовки аналітичних звітів. Важливими є такі аспекти: управління ліквідністю, контроль дебіторської та кредиторської заборгованості, а також оптимізація капіталу.

Для подальшого розвитку підприємства рекомендовано впроваджувати автоматизацію бізнес-процесів, диверсифікувати види діяльності, посилювати контроль за витратами та оптимізувати структуру капіталу. Ці заходи сприятимуть підвищенню ефективності роботи підприємства, зміцненню його фінансової стабільності та стійкості до зовнішніх ризиків.

РОЗДІЛ 3.

РОЗВИТОК МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

3.1. Перспективи і напрями розвитку фінансового аналізу в умовах цифрової економіки

Важливою умовою функціонування підприємств у сучасних ринкових умовах є забезпечення якісною та оперативною інформацією керівників та менеджерів для прийняття ефективних та своєчасних рішень. Інформація сьогодні є важливим ресурсом, що зумовлює необхідність на підприємстві створення системи обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень. Однією із найважливіших складових системи обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень є фінансовий аналіз.

Поглиблення цифровізації дозволяє підвищити ефективність аналізу даних, що актуально для стратегічного управління та оптимізації ресурсів підприємства. Фінансовий аналіз є основою і передумовою для прийняття управлінських рішень щодо формування, накопичення і використання фінансових ресурсів підприємства, вдосконалення їх руху та поточного і довгострокового планування діяльності підприємства.

Перспективи розвитку фінансового аналізу в умовах цифрової економіки для ПрАТ "Імпульс" пов'язані з використанням сучасних цифрових технологій, які дозволяють автоматизувати процеси аналізу даних, підвищувати їх точність і забезпечувати оперативність прийняття управлінських рішень. Враховуючи фінансові показники підприємства, впровадження таких інструментів стає не лише бажаним, а й необхідним кроком для забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Застосування сучасних технологій, таких як Big Data, штучний інтелект, хмарні обчислення та автоматизація, відкриває нові можливості для фінансового аналізу та управління в АТ «Імпульс». Умови цифрової економіки потребують швидкої обробки великих обсягів даних, точного прогнозування та оперативного прийняття рішень. У цьому контексті впровадження цих інструментів може стати ключовим кроком у модернізації діяльності фінансової служби компанії.

Big Data, або великі дані, дозволяють підприємству аналізувати масивну кількість фінансової інформації, що надходить з різних джерел. Для АТ «Імпульс» це може включати дані про продажі, витрати, дебіторську заборгованість, рух грошових коштів та зовнішні економічні показники. Використання великих даних дозволяє виявляти приховані закономірності, які неможливо побачити за допомогою традиційного аналізу. Наприклад, компанія може аналізувати, як сезонність впливає на обсяги продажів, чи як зміни курсу валют корелюють із витратами на імпорتنі матеріали, дозволить фінансовій службі не лише оцінювати поточну ситуацію, а й створювати точні прогнози, які враховуватимуть можливі ризики та можливості.

Штучний інтелект (ШІ) надає можливість автоматизувати складні аналітичні процеси, що потребують значних обчислювальних ресурсів і часу. В АТ «Імпульс» застосування ШІ може включати автоматичну класифікацію витрат, побудову прогнозів доходів, аналіз ймовірності неповернення дебіторської заборгованості. Наприклад, алгоритми машинного навчання можуть прогнозувати ймовірність затримки платежів від конкретних клієнтів на основі їхньої попередньої платіжної поведінки. Штучний інтелект може допомогти у створенні сценаріїв розвитку компанії, моделюючи вплив різних факторів, таких як зміни в регуляторному середовищі чи коливання ринкових цін на сировину, значно підвищить точність і швидкість прийняття управлінських рішень.

Хмарні технології забезпечують доступність даних і додатків у будь-який час і з будь-якого місця. Для АТ «Імпульс» це означає можливість інтеграції

розрізнених джерел даних у єдину платформу, що полегшує спільну роботу співробітників і забезпечує оперативний доступ до фінансової інформації. Хмарні рішення, такі як Microsoft Azure чи Google Cloud, дозволяють компанії уникнути витрат на підтримку власної інфраструктури, забезпечуючи водночас високу надійність і безпеку даних. Наприклад, за допомогою хмарних обчислень компанія може оперативно оновлювати свої фінансові звіти, створювати резервні копії даних та інтегрувати нові програмні інструменти для аналізу без переривання поточних бізнес-процесів.

Автоматизація процесів є ще одним актуальним напрямком вдосконалення. Завдяки роботизованій автоматизації процесів (RPA) компанія може зменшити час і ресурси, витрачені на виконання рутинних задач. У фінансовій службі АТ «Імпульс» це може включати автоматичне створення звітів, нарахування амортизації основних засобів, обробку рахунків-фактур чи аналіз відхилень між плановими і фактичними витратами. Наприклад, автоматизація обробки рахунків дозволить скоротити час від їхнього отримання до оплати, знижуючи ризик прострочень і штрафних санкцій. Крім того, автоматизовані системи здатні виявляти аномалії в даних, такі як помилки у звітах чи невідповідності між транзакціями, що підвищує точність фінансового контролю.

Застосування цих технологій в АТ «Імпульс» сприятиме підвищенню прозорості та надійності фінансової інформації. Використання інтегрованих систем дозволить створити єдиний інформаційний простір, де всі зацікавлені сторони, від керівництва до зовнішніх аудиторів, зможуть отримувати доступ до актуальних даних у реальному часі, полегшить не лише внутрішнє управління, але й покращить взаємодію з інвесторами та партнерами, які цінують відкритість і оперативність у наданні фінансової звітності.

Перспективним напрямом є впровадження систем управління запасами та дебіторською заборгованістю. Зважаючи на зниження грошових коштів у 2023 році до 43 тис. грн, що свідчить про знижену ліквідність, автоматизація цих процесів допоможе підвищити оборотність активів і зменшити залежність від

зовнішнього фінансування. такі інструменти дадуть змогу відстежувати стан взаєморозрахунків з клієнтами та постачальниками в реальному часі, знижуючи ризик прострочених платежів.

Таблиця 3.1

Перспективи впровадження цифрових технологій у фінансовий аналіз ПрАТ
"Імпульс"

Напрямок впровадження	Очікуваний результат
Автоматизація обробки фінансових даних	Зниження витрат часу та покращення точності розрахунків
Впровадження аналітичних платформ	Прогнозування грошових потоків, оцінка ризиків
Управління запасами та дебіторською заборгованістю	Підвищення оборотності активів
Використання штучного інтелекту	Розробка більш точних моделей прийняття рішень

Важливим аспектом розвитку фінансового аналізу є впровадження штучного інтелекту для побудови моделей прогнозування. Такі моделі можуть оцінювати можливі сценарії розвитку підприємства залежно від змін у зовнішньому середовищі, таких як коливання валютного курсу, зміни в законодавстві або динаміка цін на ресурси, дозволить керівництву приймати стратегічно виважені рішення на основі точних прогнозів.

Цифровізація процесів фінансового аналізу відкриває нові можливості для інтеграції фінансових і нефінансових показників. Наприклад, об'єднання даних про продажі, витрати, запас продукції та стан основних засобів у єдину систему дозволить більш детально оцінити ефективність діяльності підприємства та виявити приховані резерви для зростання прибутковості.

Таким чином, розвиток фінансового аналізу в умовах цифрової економіки є невід'ємною частиною трансформації ПрАТ "Імпульс". Інтеграція сучасних технологій дозволить підприємству підвищити якість управління, зменшити витрати та забезпечити фінансову стабільність, сприятиме ефективнішому використанню ресурсів і дозволить зайняти більш сильну позицію на ринку в умовах зростаючої конкуренції.

3.2. Особливості здійснення фінансового аналізу звітності, сформованої за МСФЗ

Особливості здійснення фінансового аналізу звітності, сформованої за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), полягають у більш глибокій деталізації та універсальності інформації, що надається, що робить її придатною для порівняння як всередині країни, так і на міжнародному рівні. Для ПрАТ "Імпульс" застосування МСФЗ створює можливості для кращого розуміння фінансових потоків, підвищення прозорості та довіри з боку інвесторів і партнерів.

Головною особливістю звітності за МСФЗ є її орієнтація на економічний зміст операцій, а не лише на їх юридичну форму, дозволяє краще оцінювати реальну економічну ситуацію підприємства. У випадку ПрАТ "Імпульс" це потрібно для оцінки амортизації основних засобів, яка є одним із основних витратних елементів. МСФЗ вимагають деталізації дебіторської заборгованості, включаючи створення резервів під очікувані кредитні збитки. У звітності ПрАТ "Імпульс" видно значні коливання дебіторської заборгованості, особливо у 2022 році, коли вона досягла 1 954,5 тис. грн. Використання МСФЗ для аналізу дозволяє врахувати не лише фактичну суму заборгованості, але й оцінити ризик її неповернення, що підвищує точність прогнозів грошових потоків.

Особливістю є облік доходів і витрат. Згідно з МСФЗ, підприємства зобов'язані розподіляти доходи на базі принципу нарахування, означає, що дохід визнається тоді, коли він зароблений, незалежно від того, коли отримано оплату. Такий підхід дозволяє точніше визначати фінансовий результат і аналізувати динаміку прибутковості. Для ПрАТ "Імпульс", де спостерігається висока операційна активність, це є суттєвим чинником для оцінки рентабельності. МСФЗ акцентують увагу на розкритті інформації про зобов'язання, включаючи їх класифікацію на короткострокові та довгострокові. У фінансовій звітності ПрАТ "Імпульс" значну частину зобов'язань становлять короткострокові кредити та кредиторська заборгованість. Аналіз таких даних за

МСФЗ дозволяє оцінити не лише загальний обсяг зобов'язань, але й їх структуру, що має значення для управління ліквідністю.

Особливу увагу слід приділити звіту про рух грошових коштів, який є невід'ємною частиною звітності за МСФЗ. У випадку ПрАТ "Імпульс" аналіз руху грошових коштів допоможе виявити основні джерела надходження та витрачання грошових ресурсів, є необхідним для оцінки здатності підприємства виконувати свої зобов'язання без залучення додаткового фінансування.

Таблиця 3.2

Аналіз динаміки основних активів ПрАТ "Імпульс" за даними МСФЗ

Рік	Необоротні активи	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %	Оборотні активи	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %	Загальна сума активів	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
2019	1 758,0	-	-	3 817,0	-	-	5 575,0	-	-
2020	1 181,0	-577,0	-32,8	2 394,6	-1 422,4	-37,3	3 575,6	-1 999,4	-35,9
2021	1 033,6	-147,4	-12,5	2 760,6	366,0	15,3	3 794,2	218,6	6,1
2022	2 530,7	1 497,1	144,9	5 520,1	2 759,5	99,9	8 050,8	4 256,6	112,2
2023	2 734,6	203,9	8,1	3 468,4	-2 051,7	-37,2	6 203,0	-1 847,8	-23,0

Аналіз динаміки основних активів ПрАТ "Імпульс" за період 2019–2023 років демонструє значні зміни у структурі активів компанії. Необоротні активи протягом досліджуваного періоду зазнали суттєвих коливань. У 2020 році відбулося їх зменшення на 32,8%, що свідчить про можливе скорочення інвестицій у довгострокові активи чи реалізацію основних засобів. Однак у 2022 році їх обсяг зріс на 144,9%, що може бути пов'язано із залученням нових інвестицій або придбанням обладнання. У 2023 році динаміка залишалася позитивною, але приріст був незначним, лише 8,1%.

Оборотні активи демонструють нестабільність. У 2020 році їх обсяг суттєво зменшився на 37,3%, що може вказувати на скорочення обсягу запасів або дебіторської заборгованості. Проте у 2022 році оборотні активи зросли майже вдвічі, що, ймовірно, пов'язано зі зростанням обсягів реалізації продукції або активізацією комерційної діяльності. У 2023 році обсяг

оборотних активів зменшився на 37,2%, що може бути наслідком зниження обсягів операційної діяльності або повернення дебіторської заборгованості.

Загальна сума активів компанії свідчить про коливання. У 2020 році вона зменшилася на 35,9%, але в 2022 році збільшилася на 112,2%, що підтверджує суттєве зростання активності підприємства. У 2023 році загальна сума активів знову зменшилася на 23,0%, що свідчить про необхідність аналізу причин такої динаміки, зокрема з точки зору ефективності управління активами та фінансових рішень компанії.

Значне зростання оборотних активів у 2022 році на тлі збільшення дебіторської заборгованості демонструє ризики ліквідності. У 2023 році скорочення загальної суми активів свідчить про можливе зниження ділової активності.

Таблиця 3.3

Аналіз динаміки власного капіталу та зобов'язань ПрАТ "Імпульс" за даними МСФЗ, тис. грн

Рік	Власний капітал	Відхилення абсолютне, тис. грн	Відхилення відносне, %	Поточні зобов'язання	Відхилення абсолютне, тис. грн	Відхилення відносне, %	Загальна сума пасивів	Відхилення абсолютне, тис. грн	Відхилення відносне, %
2019	3 264,0	-	-	2 311,0	-	-	5 575,0	-	-
2020	1 560,6	-1 703,4	-52,2	2 015,0	-296,0	-12,8	3 575,6	-1 999,4	-35,9
2021	1 562,1	1,5	0,1	2 232,1	217,1	10,8	3 794,2	218,6	6,1
2022	3 202,1	1 640,0	104,9	4 848,7	2 616,6	117,2	8 050,8	4 256,6	112,2
2023	3 226,4	24,3	0,8	2 976,6	-1 872,1	-38,6	6 203,0	-1 847,8	-23,0

Аналіз динаміки власного капіталу та зобов'язань ПрАТ "Імпульс" за період 2019–2023 років виявляє значну нестабільність фінансових показників. Власний капітал компанії суттєво зменшився у 2020 році на 52,2%, що може свідчити про значні фінансові втрати чи інші негативні явища. У 2022 році спостерігалось різке зростання власного капіталу на 104,9%, що могло бути результатом залучення інвестицій або інших джерел фінансування. У 2023 році зміни у власному капіталі були мінімальними, що вказує на певну стабілізацію.

Динаміка поточних зобов'язань демонструє нестабільність. У 2022 році вони зросли на 117,2%, що могло бути викликано збільшенням кредиторської заборгованості. У 2023 році зобов'язання знизилися на 38,6%, що вказує на

певні кроки для зменшення боргового навантаження. Загальна сума пасивів компанії показала подібні коливання: максимальне зростання у 2022 році та значне зменшення у 2023 році.

Ці тенденції свідчать про нестабільний фінансовий стан ПрАТ "Імпульс", що потребує ретельного аналізу причин змін у капіталі та зобов'язаннях для визначення можливих ризиків і шляхів стабілізації діяльності.

Таблиця 3.4

Динаміка доходів і витрат ПрАТ "Імпульс" за даними МСФЗ, тис. грн

Рік	Чистий дохід	Собівартість реалізації	Операційні витрати	Чистий прибуток	Рентабельність продажів (%)	Частка собівартості в доходах (%)	Частка операційних витрат в доходах (%)
2019	4 121,0	3 349,0	767,0	5,0	0,12	81,3	18,6
2020	7 584,0	5 316,0	2 242,0	46,0	0,61	70,1	29,6
2021	4 618,0	3 285,3	1 332,3	1,9	0,04	71,1	28,8
2022	4 520,1	3 273,0	1 138,6	63,3	1,40	72,4	25,2
2023	4 507,5	3 735,9	1 096,1	32,4	0,72	82,9	24,3

Аналіз доходів і витрат ПрАТ "Імпульс" за період з 2019 до 2023 року свідчить про нестабільну динаміку чистого доходу. Найвищий дохід був зафіксований у 2020 році, після чого спостерігалось поступове зменшення, ймовірно через зміну ринкових умов або зниження попиту. Частка собівартості реалізації у доходах зросла до 82,9% у 2023 році, що негативно вплинуло на фінансові результати. При цьому операційні витрати зменшилися в абсолютних значеннях та частці у доходах, що може свідчити про впровадження заходів з оптимізації витрат або скорочення масштабів діяльності.

Чистий прибуток компанії залишався низьким упродовж аналізованого періоду, проте у 2022 році спостерігалось тимчасове покращення, що могло бути пов'язано зі зниженням операційних витрат. У 2023 році прибуток знову зменшився, відображаючи вплив збільшення частки собівартості на фінансовий результат. Рентабельність продажів мала значні коливання, зростаючи у 2022 році до найвищого показника, проте знижуючись у 2023 році, свідчить про

необхідність детальнішого аналізу ефективності операцій компанії для стабілізації фінансових показників.

Використання МСФЗ сприяє кращій структуризації фінансової звітності, що підвищує її інформативність для внутрішніх і зовнішніх користувачів, забезпечує надійну основу для прийняття управлінських рішень.

Зовнішні економічні фактори, такі як інфляція, коливання курсу валют і зростання цін на сировину, мають суттєвий вплив на фінансову політику АТ «Імпульс» та її здатність досягати довгострокової стабільності. Інфляція безпосередньо впливає на витрати компанії, зокрема на закупівлю матеріалів, оплату праці та енергетичні ресурси. Підвищення загального рівня цін у країні збільшує собівартість продукції, що відобразилося у фінансових показниках підприємства у 2023 році, коли собівартість реалізованої продукції зросла до 3 735,9 тис. грн. Така тенденція може свідчити про низьку цінову гнучкість компанії, оскільки вона, ймовірно, не змогла повністю перенести збільшення витрат на кінцевого споживача через обмеження попиту чи конкуренцію.

Колівання курсу валют є ще одним важливим чинником, особливо якщо компанія залежить від імпорту сировини чи обладнання. Якщо частка таких закупівель у структурі витрат значна, зростання курсу іноземних валют може призвести до суттєвого збільшення витрат. У випадку АТ «Імпульс» це могло посилити потребу в короткостроковому фінансуванні для підтримки операційної діяльності, що пояснює зростання зобов'язань у 2022 році. Водночас, якщо компанія має експортні контракти, такі зміни могли б створити певний баланс, але їхній ефект у цьому випадку не відчутний у звітності.

Зростання цін на сировину, яке може бути спричинене як інфляційними чинниками, так і зовнішніми шоками (наприклад, порушеннями ланцюгів постачання чи геополітичними подіями), ще більше загострює ситуацію. Якщо підприємство не має довгострокових контрактів із фіксованими цінами на ключові ресурси, це робить його вразливим до таких коливань. У поєднанні з недостатньо розвиненим управлінням запасами це може призводити до

збільшення оборотних активів без відповідного підвищення ліквідності, що відображається у фінансових результатах компанії.

Взаємозв'язок між цими зовнішніми факторами та внутрішньою фінансовою політикою проявляється в необхідності компанії пристосовувати свої стратегії до змін у макроекономічному середовищі. Наприклад, у 2022 році компанія зіткнулася із зростанням кредиторської заборгованості, що може свідчити про відсутність достатніх грошових резервів для покриття короткострокових зобов'язань, рішення, ймовірно, було вимушеним, оскільки підприємство намагалось підтримувати операційну діяльність, не втрачаючи конкурентоспроможності. Такий підхід є виправданим у короткостроковій перспективі, але він створює ризики для фінансової стабільності в довгостроковій перспективі через збільшення залежності від кредиторів.

Щодо майбутнього компанії, такі зміни можуть мати як тимчасовий, так і довгостроковий характер. Якщо інфляція, зростання курсу валют і цін на сировину є наслідком короткострокових економічних шоків, то фінансова політика компанії може зосередитися на адаптаційних заходах, таких як зменшення витрат, переоцінка постачальників і оптимізація запасів. Наприклад, впровадження технологій управління запасами та автоматизація взаєморозрахунків із клієнтами можуть допомогти зменшити фінансові навантаження в умовах невизначеності.

Проте, якщо ці тенденції мають довгостроковий характер, компанія має розробити стратегію, орієнтовану на зниження вразливості до зовнішніх факторів, може включати диверсифікацію постачальників, укладання довгострокових контрактів із фіксованими цінами, розвиток внутрішніх джерел фінансування та поступовий перехід до стійкішої моделі управління капіталом. Без таких змін ризики надмірної залежності від зовнішніх запозичень чи падіння прибутковості можуть стати перешкодою для зростання компанії та зменшення її ринкової частки.

Оптимізація витрат є ключовим завданням для забезпечення фінансової стійкості АТ «Імпульс» і підвищення рентабельності діяльності. Одним із

важливих інструментів є впровадження автоматизації. Завдяки сучасним технологіям можна значно знизити операційні витрати, автоматизувавши рутинні процеси, такі як обробка рахунків-фактур, складання фінансових звітів чи управління запасами. Наприклад, впровадження систем автоматизованого бухгалтерського обліку дозволить скоротити час на підготовку звітності, знизити ймовірність помилок та оптимізувати роботу персоналу. Крім того, автоматизація процесів логістики, включаючи управління постачаннями та доставкою, дозволить зменшити витрати на транспортування та зберігання, уникнути непродуктивних витрат через затримки чи надлишкові замовлення.

Зменшення витрат на логістику можна досягти через оптимізацію маршрутів доставки, використання сучасних програм для планування перевезень і облік витрат на паливо. Співпраця з логістичними компаніями на умовах довгострокових контрактів може забезпечити знижки та стабільні ціни, що особливо важливо в умовах інфляційного зростання. Крім того, аналіз витрат на логістику дозволить ідентифікувати неефективні процеси та знайти шляхи їх усунення, наприклад, за рахунок об'єднання перевезень чи перехід на більш економічно вигідні види транспорту.

Аналіз ефективності використання активів є важливим елементом оптимізації витрат. Компанія повинна регулярно проводити оцінку продуктивності основних засобів, зокрема обладнання, для визначення їхнього внеску в дохід. Вивільнення або продаж активів, які не приносять економічного ефекту, дозволить зменшити витрати на їхнє утримання. Крім того, модернізація обладнання з використанням енергоефективних технологій допоможе знизити витрати на енергоресурси, що є особливо актуальним у сучасних умовах зростання цін на енергію.

Щоб уникнути залежності від короткострокових зобов'язань, компанія повинна впровадити стратегії, спрямовані на диверсифікацію джерел фінансування. Одним із варіантів є перехід на довгострокові кредити, які, хоча й мають вищу вартість у порівнянні з короткостроковими запозиченнями, забезпечують стабільність грошових потоків і знижують фінансовий тиск. Для

цього необхідно розробити детальний бізнес-план, який підтвердить перспективність діяльності компанії та зможе переконати кредиторів у її платоспроможності.

Пошук нових джерел інвестицій є ще одним ефективним способом зменшення залежності від короткострокового фінансування. Компанія може розглянути залучення стратегічних інвесторів, які, окрім капіталу, можуть запропонувати експертизу та доступ до нових ринків. Випуск корпоративних облігацій може стати альтернативою, якщо компанія зможе забезпечити інвесторів прозорою звітністю та стабільними фінансовими показниками. Крім того, використання грантових програм чи державних субсидій для фінансування інноваційних проектів дозволить отримати фінансування без необхідності повернення коштів або виплати відсотків.

Таким чином, аналіз фінансової звітності за МСФЗ дозволяє більш детально оцінити ефективність діяльності підприємства, ідентифікувати ризики та можливості для зростання. Для ПрАТ "Імпульс" це є перспективним напрямом, який сприятиме підвищенню прозорості, покращенню фінансових показників і зміцненню позицій на ринку.

3.3. Напрями вдосконалення роботи фінансової служби АТ «Імпульс»

Напрями вдосконалення роботи фінансової служби АТ «Імпульс» тісно пов'язані з вимогами сучасної економіки, де швидкість, точність і прозорість фінансових операцій є ключовими факторами успіху. Фінансова служба виконує центральну роль у забезпеченні ефективного управління ресурсами компанії, тому її модернізація та адаптація до цифрових реалій стають невід'ємною частиною стратегії розвитку підприємства.

Основним вдосконаленням фінансової роботи має стати залучення кваліфікованого фінансиста, який здатен ефективно вирішувати складні завдання, такі як аналіз фінансових потоків, оптимізація витрат та управління ризиками.

Однією з основних проблем є значне зростання короткострокових зобов'язань, яке негативно впливає на фінансову стабільність. Запровадження системи управління оборотним капіталом сприятиме більш ефективному використанню активів, зокрема зменшенню витрат на утримання запасів та підвищенню оборотності дебіторської заборгованості. Важливою складовою вдосконалення є впровадження сучасних цифрових технологій, таких як автоматизація фінансових процесів і використання аналітичних платформ для моделювання фінансових сценаріїв.

Автоматизація обробки фінансової інформації дозволить знизити операційні витрати, скоротити час на виконання рутинних завдань та підвищити точність розрахунків. Використання сучасних інструментів для аналізу великих даних та штучного інтелекту допоможе у прогнозуванні грошових потоків, моделюванні ризиків та розробці оптимальних стратегій розподілу ресурсів. Наприклад, за допомогою аналізу історичних даних можна виявити тенденції, які впливають на прибутковість компанії, та передбачити їхній вплив у майбутньому.

Підвищення кваліфікації працівників фінансової служби через навчання і сертифікацію є ще одним важливим напрямом. Працівники мають опанувати нові методи аналізу та цифрові інструменти, що дозволить адаптуватися до швидкозмінного ринкового середовища. Вдосконалення підходів до складання фінансової звітності має суттєве значення, оскільки це сприятиме підвищенню прозорості діяльності компанії та зміцненню довіри з боку інвесторів і партнерів.

У фінансовій звітності підприємства за останні роки спостерігаються суттєві зміни в обсягах запасів та дебіторської заборгованості, що впливає на ліквідність. Фінансова служба повинна впровадити системи управління оборотним капіталом, які дозволять оптимізувати рівень запасів, зменшити витрати на їх утримання та підвищити швидкість обороту дебіторської заборгованості. Наприклад, використання аналітичних інструментів для

прогнозування попиту та автоматизація обліку взаєморозрахунків із клієнтами допоможуть знизити ризик затримок платежів.

Особливу увагу слід приділити розвитку аналітичної складової фінансової служби. Сучасні умови вимагають не лише обліку, але й прогнозування фінансових потоків, моделювання сценаріїв розвитку та оцінки ризиків. Використання технологій великих даних (Big Data) та штучного інтелекту дозволить здійснювати більш точне прогнозування грошових потоків і визначати оптимальні стратегії розподілу ресурсів. Наприклад, аналітичні моделі, побудовані на основі історичних даних компанії, можуть допомогти передбачити коливання доходів у залежності від сезонних факторів або змін у ринковому середовищі.

Поточний стан роботи фінансової служби АТ «Імпульс» вимагає модернізації для підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Впровадження зазначених заходів сприятиме автоматизації процесів, покращенню прогнозування та забезпеченню прозорості та сприяти залученню інвестицій.

Перехід до використання складних технологій, таких як автоматизовані системи обліку чи аналітичні платформи, потребує від персоналу високого рівня професійної підготовки. Навчання співробітників, організація тренінгів і сертифікацій допоможуть не лише підвищити ефективність роботи фінансової служби, але й зменшити ризики, пов'язані з неправильною інтерпретацією даних або невірними розрахунками.

Вдосконалення роботи фінансової служби є ключовим елементом у досягненні стратегічних цілей компанії, оскільки фінансовий аналіз виступає основним інструментом для прийняття управлінських рішень, що впливають на конкурентоспроможність, ринкову позицію та довгострокову стабільність підприємства. Для АТ «Імпульс» покращення фінансового аналізу стане не лише внутрішнім інструментом для оптимізації ресурсів, але й необхідним фактором, який сприятиме реалізації амбітних стратегічних планів, таких як

збільшення ринкової частки, залучення інвесторів, розвиток нових продуктів і послуг, підвищення фінансової стійкості.

Оптимізація фінансового аналізу дозволить компанії більш ефективно управляти своїми ресурсами, що є критичним для розширення ринкової частки. У сучасному конкурентному середовищі здатність швидко адаптуватися до змін є визначальним чинником успіху. Вдосконалена фінансова служба, яка застосовує сучасні аналітичні інструменти, такі як моделювання сценаріїв і прогнозування на основі великих даних, дозволить компанії більш точно оцінювати потреби ринку, аналізувати поведінку клієнтів і реагувати на зміни у конкурентному середовищі. Наприклад, аналіз фінансових даних у реальному часі може допомогти компанії виявити перспективні регіони або ринкові сегменти, що залишаються недостатньо освоєними. Завдяки цьому компанія зможе сконцентрувати свої зусилля на найбільш вигідних напрямках розвитку, оптимізуючи витрати на маркетинг та продажі.

Залучення інвесторів є необхідним стратегічним завданням, яке безпосередньо залежить від якості фінансового аналізу та прозорості звітності. Інвестори віддають перевагу компаніям, які демонструють стабільність, прогнозованість і готовність до змін. Удосконалення фінансового аналізу дозволить АТ «Імпульс» створити фінансову звітність, яка відповідає міжнародним стандартам (МСФЗ) та забезпечує прозоре і зрозуміле представлення фінансових результатів. Покращення фінансового аналізу сприятиме зміцненню фінансової стійкості компанії, що є фундаментом для її стратегічного розвитку. Чітке розуміння структури витрат, джерел доходів і динаміки грошових потоків дозволить компанії уникати кризових ситуацій, пов'язаних із браком ліквідності чи надмірною заборгованістю.

Вдосконалена фінансова служба сприятиме більш ефективному управлінню інноваційними проектами, що є невід'ємною частиною стратегії розвитку компанії. Наприклад, при запуску нових продуктів або розширенні на нові ринки необхідно проводити детальний аналіз витрат і доходів, оцінювати ризики та визначати точки беззбитковості. Використання сучасних фінансових

інструментів дозволить точно оцінити окупність таких проектів, що дасть змогу керівництву приймати більш обґрунтовані рішення щодо інвестицій.

Фінансова служба АТ «Імпульс» може вдосконалити свою роботу через інтеграцію фінансового аналізу в процес прийняття стратегічних рішень. У сучасному бізнес-середовищі довіра інвесторів і партнерів до компанії багато в чому залежить від її здатності забезпечувати відкритість фінансової інформації. Для цього фінансова служба має забезпечити відповідність звітності міжнародним стандартам, зокрема МСФЗ, підвищити довіру до компанії на міжнародному рівні та розширити її можливості для залучення інвестицій.

Регулярний внутрішній аудит дозволить виявляти та усувати слабкі місця у фінансових процесах, забезпечуючи їхню ефективність і відповідність законодавчим вимогам, особливо потрібно для уникнення штрафів і репутаційних втрат, пов'язаних із порушеннями фінансової дисципліни. Покращення фінансової служби АТ «Імпульс» тісно пов'язане з необхідністю інвестицій у розвиток людського капіталу, який є основою для впровадження сучасних технологій та ефективного управління фінансами. Однією з основних навчальних програм може бути «Управління фінансовими ризиками в умовах цифрової економіки», програма має включати модулі з оцінки кредитоспроможності, аналізу ліквідності та управління борговим навантаженням. Для персоналу, відповідального за аналіз даних, корисними будуть тренінги з використання інструментів для роботи з великими даними (Big Data), таких як Python чи R, навчання роботі з хмарними платформами для фінансового аналізу, наприклад, Microsoft Azure чи Google Cloud.

Щодо сертифікацій, персонал фінансової служби може отримати міжнародно визнані сертифікати, такі як CIMA (Chartered Institute of Management Accountants) чи ACCA (Association of Chartered Certified Accountants), сертифікації забезпечують глибокі знання у фінансовому управлінні, аналізі, плануванні та звітності. Наприклад, сертифікація ACCA включає модулі з корпоративної звітності, управління ризиками та фінансової

стратегії, що дозволить співробітникам ефективніше виконувати свої обов'язки в умовах глобальної конкуренції.

Актуальними є короткотермінові тренінги, спрямовані на розвиток навичок управління змінами та стратегічного планування. Такі тренінги дозволять фінансовій службі адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, таких як макроекономічні коливання чи зміни в законодавстві. Для цього можуть бути організовані тренінги, сертифіковані міжнародними організаціями, наприклад, курс «Certified Financial Analyst» (CFA), що акцентує увагу на стратегічному фінансовому управлінні.

Щодо аналізу змін основних фінансових показників, зростання зобов'язань у 2022 році було обумовлене кількома факторами. По-перше, значне збільшення поточних зобов'язань, особливо кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги, свідчить про залежність компанії від зовнішнього фінансування, може бути спричинено збільшенням витрат на сировину, логістику чи операційні потреби в умовах зовнішнього тиску, наприклад, економічної нестабільності. Вплив могло мати зростання інфляційних очікувань, що призвело до підвищення цін на ринку, змушуючи компанію звертатися до короткострокових позик чи збільшувати взаєморозрахунки з постачальниками.

Зниження прибутковості у 2023 році варто пояснювати зростанням собівартості реалізованої продукції, яка досягла 3 735,9 тис. грн порівняно з попередніми роками, може бути наслідком підвищення цін на сировину чи енергоносії, недостатньо ефективного управління витратами. Водночас, інші операційні витрати залишаються на високому рівні — 1 096,1 тис. грн, що значно впливає на кінцевий фінансовий результат, вказує на потребу в оптимізації витрат, зокрема через впровадження автоматизації рутинних процесів, що дозволить знизити операційні витрати без втрати ефективності.

Серед інших причин зниження прибутковості можна виділити скорочення грошових коштів, які зменшилися до 43,0 тис. грн на кінець 2023 року, свідчить про знижену ліквідність, що може бути наслідком уповільнення обіговості

активів або затримок у взаєморозрахунках з клієнтами. варто зазначити, що зменшення дебіторської заборгованості до нульового рівня, хоча й позитивно впливає на ліквідність, може свідчити про зменшення обсягів реалізації, що позначилося на доходах компанії.

Комплексна програма розвитку персоналу, орієнтована на технічні знання, управлінські навички та аналітичні підходи, у поєднанні з детальним аналізом причин змін основних фінансових показників, дозволить АТ «Імпульс» не лише вирішити поточні фінансові проблеми, але й закласти фундамент для довгострокового сталого розвитку.

Фінансовий аналіз АТ «Імпульс» дозволив виявити основні проблеми, які вплинули на ключові показники компанії, сформулювати комплексні рекомендації для їх вирішення. Загальний підхід до аналізу виявив необхідність систематизації висновків і побудови структурованого плану вдосконалення фінансової служби з урахуванням стратегічних цілей компанії.

Однією з основних проблем є значне зростання короткострокових зобов'язань у 2022 році, що свідчить про залежність компанії від зовнішнього фінансування, могло бути спричинено високими операційними витратами, зокрема на сировину, логістику та інші поточні потреби, які зросли під впливом інфляції та коливання валютного курсу. Зниження грошових коштів до 43,0 тис. грн у 2023 році додатково погіршило ситуацію з ліквідністю, що ускладнює виконання зобов'язань перед постачальниками та кредиторами. Ще однією проблемою є зростання собівартості реалізованої продукції, яке перевищує темпи зростання доходів, призводить до зменшення рентабельності та обмежує можливості для реінвестування у розвиток.

Додатковим викликом є висока частка операційних витрат, яка суттєво впливає на чистий прибуток. Наприклад, витрати в розмірі 1 096,1 тис. грн у 2023 році значно обмежують фінансову маневровість компанії. Водночас, зменшення дебіторської заборгованості до нульового рівня хоча й покращує ліквідність, може свідчити про зниження обсягів реалізації або більш жорстку

політику взаєморозрахунків з клієнтами, що може вплинути на довгострокові партнерські відносини.

Для подолання зазначених проблем необхідно реалізувати низку конкретних стратегічних заходів. Впровадження автоматизації фінансових процесів є ключовим інструментом для зменшення операційних витрат. Зокрема, автоматизація обробки рахунків-фактур, управління запасами та підготовки звітності дозволить оптимізувати використання ресурсів і зменшити кількість людських помилок. Крім того, впровадження систем управління оборотним капіталом забезпечить ефективніше використання активів, включаючи запаси та дебіторську заборгованість.

Для підвищення ліквідності компанії рекомендується розробити стратегію управління зобов'язаннями, яка передбачає перехід на довгострокові кредити з фіксованими відсотковими ставками, дозволить зменшити тиск короткострокових зобов'язань на грошові потоки. Крім того, розширення джерел фінансування, наприклад, залучення інвесторів або випуск корпоративних облігацій, сприятиме диверсифікації фінансових ресурсів і зниженню ризиків.

Оптимізація витрат через аналіз ефективності основних засобів є важливим кроком. Модернізація обладнання з використанням енергоефективних технологій дозволить знизити витрати на енергоресурси. У поєднанні з переходом на довгострокові контракти з постачальниками це створить додаткові можливості для скорочення витрат.

Висновки до розділу 3

ПрАТ "Імпульс" стикається з низкою викликів, що вимагають вдосконалення фінансового аналізу як базового інструменту прийняття управлінських рішень. Аналіз фінансової звітності компанії за останні роки демонструє суттєві проблеми, які впливають на ключові показники, дозволяє запропонувати шляхи вирішення цих проблем.

Однією з головних проблем є зростання короткострокових зобов'язань, які в 2022 році досягли 4 848,7 тис. грн, що значно перевищує рівень попередніх років, що свідчить про високу залежність компанії від зовнішнього фінансування. Основними причинами такого зростання стали вплив макроекономічних факторів, зокрема інфляції, коливань курсу валют і зростання цін на сировину, що суттєво підвищило собівартість продукції. Наприклад, у 2023 році собівартість реалізації продукції зросла до 3 735,9 тис. грн, що значно перевищує рівень попередніх років і обмежує можливості для зростання прибутковості.

Проблемою є зменшення ліквідності, про що свідчить зниження рівня грошових коштів до 43,0 тис. грн у 2023 році, що може бути наслідком уповільнення оборотності активів або зниження доходів, викликаного скороченням обсягів продажів. Водночас нульовий рівень дебіторської заборгованості у 2023 році вказує на ефективний контроль за розрахунками з клієнтами, але може свідчити про зменшення реалізації продукції. Ситуація з ліквідністю ускладнює виконання зобов'язань перед кредиторами та постачальниками, що створює додаткові ризики для фінансової стабільності компанії.

Висока частка операційних витрат, що становила 1 096,1 тис. грн у 2023 році, негативно впливає на фінансові результати. Значна частина цих витрат пов'язана із зовнішніми економічними факторами, такими як зростання витрат на енергоносії та логістику. У сукупності ці виклики підкреслюють потребу у впровадженні сучасних фінансових технологій, які дозволять автоматизувати рутинні процеси, зменшити витрати та підвищити ефективність управління.

З огляду на зазначені проблеми, фінансова служба ПрАТ "Імпульс" потребує комплексної модернізації. Впровадження ERP-систем дозволить об'єднати всі фінансові та операційні дані компанії в єдину базу, що забезпечить актуальність і прозорість інформації для прийняття управлінських рішень. Така система дозволить значно скоротити час на обробку фінансових

даних, зменшити кількість помилок і підвищити швидкість формування звітності.

Для вирішення проблем із прибутковістю пропонується оптимізувати виробничі процеси та знизити собівартість продукції. Модернізація обладнання, перехід на енергоефективні технології та укладення довгострокових контрактів із постачальниками дозволять зменшити вплив зовнішніх економічних факторів на витрати компанії. Крім того, впровадження штучного інтелекту та аналітичних платформ для моделювання сценаріїв і прогнозування фінансових потоків допоможе керівництву компанії швидше адаптуватися до змін у ринковому середовищі.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження можна зробити такі основні висновки.

Вивчені теоретичні основи фінансового аналізу, що підтверджує його роль як важливого інструменту в управлінні підприємством. Він дозволяє оцінити фінансовий стан, а також виявити ризики і можливості для подальшого розвитку. З'ясовано, що фінансовий аналіз ґрунтується на всебічному дослідженні фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутого фінансового результату, що здійснюється за допомогою методів фінансового аналізу на основі фінансової звітності.

Проаналізовано історичний розвиток фінансового аналізу, який еволюціонував від простого обліку до складних аналітичних систем. Виділено дев'ять ключових етапів цього розвитку, починаючи з виникнення елементарних аналітичних висновків і закінчуючи сучасними методами аналізу. Визначено основні школи фінансового аналізу, серед яких: емпіричні прагматики, статистичний аналіз, мультиваріантні аналітики, прогнозування банкрутства та школа учасників фондового ринку.

На основі проведеного дослідження ПрАТ "Імпульс" було встановлено, що компанія спеціалізується на виготовленні меблів і має різноманітну структуру своєї діяльності. Аналіз фінансових показників виявив як позитивні, так і проблемні аспекти в роботі підприємства. Зокрема, у 2023 році було зафіксовано зростання собівартості продукції до 3735,9 тис. грн, що негативно позначилося на рентабельності.

Аналіз фінансового стану ПрАТ "Імпульс" показав змішану динаміку показників. Було виявлено зростання рентабельності активів і власного капіталу, що свідчить про часткове покращення ефективності роботи. Однак, одночасно спостерігається зниження фінансової стійкості, збільшення боргового навантаження та уповільнення оборотності запасів і дебіторської заборгованості.

Визначено, що фінансовий менеджер виконує важливу роль у забезпеченні ефективного фінансового управління підприємством. У ПрАТ "Імпульс" фінансовий менеджер несе відповідальність за стратегічне та оперативне управління фінансами, а також за організацію обліку і звітності. Підкреслено необхідність удосконалення системи фінансового управління шляхом впровадження новітніх технологій і підвищення кваліфікації співробітників.

Досліджено можливості розвитку фінансового аналізу в умовах цифрової економіки. Встановлено, що використання сучасних технологій, таких як Big Data, штучний інтелект і хмарні обчислення, може значно підвищити ефективність аналізу даних і якість управлінських рішень. Особлива увага приділяється автоматизації фінансового аналізу та застосуванню аналітичних платформ для моделювання фінансових сценаріїв.

Вивчено особливості проведення фінансового аналізу звітності відповідно до МСФЗ, виявлено, що міжнародні стандарти надають більш детальну та універсальну інформацію. Це сприяє кращій оцінці фактичного економічного стану компанії та дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення.

Також розроблено рекомендації для покращення діяльності фінансової служби ПрАТ "Імпульс". Запропоновано реалізацію комплексної системи автоматизації фінансових процесів, розвиток аналітичних можливостей та підвищення кваліфікації співробітників. Особливу увагу приділено необхідності оптимізації витрат і поліпшенню управління оборотним капіталом.

Встановлено, що для вирішення виявлених проблем необхідно вжити ряд стратегічних заходів, серед яких реалізація системи управління оборотним капіталом, перехід на довгострокові кредити з фіксованими відсотковими ставками та диверсифікація фінансових джерел. Це сприятиме підвищенню фінансової стійкості компанії та забезпечить її сталий розвиток.

Також обґрунтовано важливість постійного моніторингу та аналізу зовнішніх економічних чинників, таких як інфляція, коливання валютних курсів і зміни цін на сировину, які мають значний вплив на фінансові результати підприємства. Запропоновано створення системи раннього попередження для своєчасного виявлення та реагування на можливі ризики.

Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить ПрАТ "Імпульс" підвищити ефективність фінансового аналізу, поліпшити якість управлінських рішень та забезпечити стабільний розвиток компанії в умовах сучасної конкурентної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства веб-сайт URL: <https://buklib.net/books/28009/> (дата звернення: 09.03.2024)
2. Бичкова О.О. Фінансовий аналіз як основа прийняття управлінських рішень URL: https://repo.btu.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/54061/1/MATERIALY_KRUHLOHO_STOLU_2024-6-7.pdf. (дата звернення: 10.02.2024)
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 09.04.2024)
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 09.04.2024)
5. Іванна Матвійчук Фінансовий аналіз в прийнятті рішень. Луцьк. 2021. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi79/0059196.pdf> (дата звернення: 09.07.2024)
6. Ізмайлова К. В. Сучасні технології фінансового аналізу. Навчальний посібник. 2003. – 148 с. (дата звернення: 11.07.2024)
7. Інструменти фінансового аналізу веб-сайт URL: <https://a4.com.ua/instrumenti-finansovogo-analizu/> (дата звернення: 13.07.2024)
8. Кириєнко О.М. Методи аналізу фінансовго стану підприємств URL: <https://buklib.net/books/28009/>
9. Ковалев В.В. Фінансовий аналіз: методи та процедури. Фінанси та статистика. 2002. 89 с. (дата звернення: 20.07.2024)
10. Колтуцька Анастасія. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління URL:

https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/39911/2/RSESGP_2022_Koltutska_A-Methods_of_financial_analysis_76-78.pdf (дата звернення: 09.09.2024)

11. Кононова О.Є., Організація бухгалтерського обліку: навч. посібник. Дніпро, 2018. 102 с. (дата звернення: 07.10.2024)

12. Корінько М. Д. Первинні документи у підтвердженні реальності здійснення підприємницької діяльності. Інтелект XXI. Київ, 2018. № 2. С. 95-98. (дата звернення: 12.05.2024)

13. Кривоконь О. С. Історичні витоки та генезис фінансового аналізу URL: <https://www.pdau.edu.ua/np/pdf5/7.pdf> (дата звернення: 27.04.2024)

14. Л. С. Крючко. Оцінка фінансового стану підприємства – сутність та необхідність. Ефективна економіка. 2012. № 12, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1613> (дата звернення: 10.09.2024)

15. Лахтіонова Л. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. веб-сайт URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/%D0%9D%D1%83%D0%B6%D0%BD%D0%B0%20%D0%9E%20%D0%90%204/page5.html (дата звернення: 05.02.2024)

16. Лучко М.Р. Жукевич С.М. Фаріон А.І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль. 2016. 27-52 ст. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19240/1/Fin%20analiz%20Verstka.pdf> (дата звернення: 11.03.2024)

17. М. П. Денисенко. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємства. Агросвіт 2015.№10, URL: http://www.agrosvit.info/pdf/10_2015/10.pdf (дата звернення: 17.06.2024)

18. Мельникова Н. В., Теоретичні та практичні аспекти управлінського обліку доходів та витрат підприємства за допомогою використання системи «1С: Підприємство 8.3». Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених. 2020. (дата звернення:

20.03.2024)

19. Методи фінансового аналізу веб-сайт URL:
<https://finances.in.ua/metody-finansovoho-analizu/#%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%BE-%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D1%83> (дата звернення: 15.04.2024)

20. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності затверджені, наказом Міністерства фінансів України від 23.03.2013 р. № 433. Київ: Верховна Рада України. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv> (дата звернення: 09.03.2024)

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. Київ: Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 23.04.2024)

22. Ніколаєва С.П. Сутність, прийоми та методи аналізу фінансового стану підприємств. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. 2011. № 20. 317-324 с. (дата звернення: 29.06.2024)

23. О. Поясник. Значення фінансового аналізу в управлінні діяльністю підприємства URL:
<https://ena.lpnu.ua:8443/server/api/core/bitstreams/adccb2a6-af31-4c27-a99e-e922113d6dc8/content> (дата звернення: 03.04.2024)

24. Отенко І.П. Азаренков Г.Ф. Іващенко Г.А. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. 2015. (дата звернення: 07.02.2024)

25. Офіційний сайт Вікіпедія. – веб-сайт URL: URL:https://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page (дата звернення: 15.01.2024)
26. Офіційний сайт підприємства АТ «Імпульс» веб-сайт URL: <https://impuls-mebel.com/> (дата звернення: 15.01.2024)
27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 року № 237. Київ: Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 23.01.2024)
28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 р. № 20. (Київ: Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00> (дата звернення: 23.01.2024)
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. Київ: Верховна Рада України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення: 30.01.2024)
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. Київ: Верховна Рада України. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00_32 (дата звернення: 30.01.2024)
31. Роль фінансів та фінансового менеджера веб-сайт URL: <http://surl.li/izhmbs> (дата звернення: 26.09.2024)
32. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К.: Знання, 2004. 654 с. (дата звернення: 27.02.2024)
33. Скриньковський Р., Гладун В., Крамар М. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Шлях науки. 2019. Вип. 5. № 2. С.3001-3010. (дата звернення: 16.05.2024)
34. Старинець О. Г. Методи фінансового аналізу діяльності

підприємств у системі антикризового управління. Міжнародні економічні відносини та світове господарство 2018. №17. 87-91 с., URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/17_2_2018ua/21.pdf (дата звернення: 30.05.2024)

35. Статистика результатів фінансово-господарської діяльності підприємств. веб-сайт URL: https://statldket.at.ua/index/tema_10_statistika_rezultativ_fiansovo_gospodar_skoji_dijalnosti_pidpriemstv/0-74 (дата звернення: 20.06.2024)

36. Сутність, мета і методи фінансового аналізу підприємства веб-сайт URL: <https://subjectum.eu/economic/entrepreneurship/18.html> (дата звернення: 20.06.2024)

37. Сутність, мета і методи фінансового аналізу підприємства веб-сайт URL: <http://moodle.nati.org.ua/mod/book/view.php?id=5276&chapterid=1162> (дата звернення: 20.06.2024)

38. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава : (дата звернення: 20.03.2024)

39. Управління фінансовою санацією підприємств : підручник. В. Г. Боронос, І. Й. Плікус. Суми: Сумський державний університет, 2022. 459 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi68/0049740.pdf>. (дата звернення: 20.06.2024)

40. Фінансова звітність ПрАТ «Імпульс». URL: <https://clarity-project.info/edr/14272771/finances> (дата звернення: 02.02.2024)

41. Циганова Олександра Сергіївна. Мурашко Ірина Сергіївна. Фінансовий аналіз як основа обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємстві. Економіка та суспільство 2024. №62 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4000/3926> (дата звернення: 20.05.2024)

42. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз. Навч. посіб. Кондор. 2005.

196 с. (дата звернення: 20.04.2024)

43. Школьник І.О., Боярко І.М., Дейнека О.В. Фінансовий аналіз: теорія і практика. Навчальний посібник. 15–30 с. (дата звернення: 10.10.2024)

44. Financial Analysis Tools веб-сайт URL: <https://www.wallstreetmojo.com/financial-analysis-tools/> (дата звернення: 17.09.2024)

45. The Evolutionary Journey: A Detailed History of the Growth of Financial Analytics веб-сайт URL: <https://www.linkedin.com/pulse/evolutionary-journey-detailed-history-growth-financial-dasari> (дата звернення: 04.05.2024)

46. What does a financial manager do? веб-сайт URL: <https://www.careerexplorer.com/careers/financial-manager/> (дата звернення: 19.10.2024)

47. Youcontrol веб-сайт URL: <https://youcontrol.com.ua/en/> (дата звернення: 27.01.2024)

